

TARTU ÜLIKOOL

Pärnu kolledž

Turismiosakond

Dilbär Gusseinova

MAJUTUSETTEVÖTTE
KESKKONNASÄÄSTLIK ARENDAMINE V
SPAAHOTELLI JA KONVERENTSIKESKUSE
NÄITEL

Lõputöö

Juhendaja: Tiina Viin, MA

Pärnu 2024

Soovitan suunata kaitsmisele

Tiina Viin

/digiallkirjastatud/

Kaitsmisele lubatud

TÜ Pärnu kolledži programmijuht

Ilona Kandelin

/digiallkirjastatud/

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Dilbär Gusseinova

/digiallkirjastatud

SISUKORD

Sissejuhatus	4
1. Keskkonnasäästliku majutusettevõtte arendamine	6
1.1. Tulevikusuundumused hotelli- ja turismisektoris.	6
1.2. Jätkusuutlikkuse ja rohelise majanduse teooriad ning nende rakendamise võimalused majutusettevõtetes.....	7
1.3. Keskkonnamärgis ja selle mõju majutusettevõttele	11
2. V Spaahotelli keskkonnasäästlikkuse hindamine ja tuleviku võimalused	14
2.1. Ettevõtte ülevaade ja rakendatavad meetmed	14
2.2. Uurimisprotsessi ülevaade.....	17
2.3. Uuringu tulemuste analüüs.....	19
3. Järeldused ja ettepanekud.....	28
Kokkuvõte.....	32
Viidatud allikad.....	34
Lisad.....	41
Lisa 1. Majutusettevõtete keskkonnamärgiste strateegilise kasutamise eelised ja väljakutsed.....	41
Lisa 2. Ankeetküsimustik V Spaahotelli töötajatele	42
Lisa 3. Lihtlitsents lõputöö elektroonseks avaldamiseks	48
Summary	49

SISSEJUHATUS

Tänapäeval, kui majanduskasv ja sotsiaalne areng käivad käsikäes keskkonnasäästlikkusega, on Euroopa Roheline Kokkulepe (Euroopa Komisjon, 2023) keskseks poliitiliseks algatuseks, mis suunab ettevõtteid keskkonnakaitse ja kliimaneutraalsuse saavutamisele aastaks 2050. See esitab ettevõtetele nii väljakutseid kui ka võimalusi. V Spaahotelli ja konverentsikeskuse keskkonnasäästlikkuse uurimine on aktuaalne, arvestades ülemaailmsed trendi suurendada hotellisektori vastutustundlikkust. Jätkusuutlikkuse rakendamisel on oluline ka WTTC (World Travel & Tourism Council) poolt määratletud 12 keskkonnasäästlikkuse kriteeriumi, mis aitavad hotellidel saavutada tasakaalu keskkonnakaitse ja majandusliku jätkusuutlikkuse vahel (WTTC, n.d.). V Spaahotelli näide pakub väärtuslikku vaatluspunkti, kuidas kohalikud ettevõtted saavad globaalsetele keskkonnapoliitikatele reageerida ja neid integreerida, mis on oluline nii teoreetilises kui ka praktilises plaanis. Uurimistöe aitab mõista, kuidas spetsiifilised strateegiad, nagu energiasääst ja jäätmevähendamine, võivad laiendada oma mõju kogu sektorile, pakkudes olulisi õppetunde teistele sarnastele ettevõtetele (Perramon, Oliveras-Villanueva & Llach, 2022).

WTTC on kindlaks määranud keskkonnasäästlikkuse kriteeriumid, mis hõlmavad ressursitõhusust, jäätmete vähendamist, süsinikuheitmete kontrolli ja kohaliku keskkonna kaitset. V Spaahotelli ja konverentsikeskuse jaoks tähendab see energiasäästlike tehnoloogiate kasutuselevõttu, jäätmete sorteerimise süsteemide täiustamist ja taastuenergia kasutuselevõttu. Kuigi hotell on edenenud energiaefektiivsuses, on oluline parandada ka teisi valdkondi nagu vee- ja jäätmemajandus, et vastata WTTC jätkusuutlikkuse kriteeriumidele täielikult. Euroopa Roheline Kokkulepe, Euroopa Komisjoni algatus, eesmärgiga muuta Euroopa esimeseks kliimaneutraalseks kontinendiks 2050. aastaks, on eriti oluline hotellisektorile, mis mõjutab oluliselt loodusvarade kasutust, energiatarbimist ja jäätmeteket. Hotellide panus kliimaneutraalsuse saavutamisel on kriitiline, eriti energia- ja ressursikasutuse

optimeerimise ning säästvate lahenduste kaudu. Probleemküsimuseks on, millistel viisidel majutusettevõtted saavad muuta oma tegevuse keskkonnasäästlikumaks ja säilitada samal ajal majandusliku jätkusuutlikkuse?

V Spaahotelli ja konverentsikeskuse näitel uuritakse, kuidas rakendada Euroopa Rohelise Kokkuleppe põhimõtteid, et saavutada keskkonnasäästlikkus ja majanduslik tasuvus. Strateegiad nagu energia säästmine võivad parandada ettevõtte turupositsiooni, pakkudes keskkonnakaitset ja kvaliteetseid teenuseid. Koostöö ja uuendustegevus on jätkusuutlikkuse vundamendid, mis toetavad kohaliku piirkonna heaolu ja majandustulemuste kasvu. Uurimus rõhutab jätkusuutlike põhimõtete integreerimise vajadust majutusettevõtete juhtimis- ja planeerimistegevustes, mis on tulevikus konkurentsivõime ja edu aluseks (Prakash et al., 2023, lk 1057-1076). Käesoleva töö eesmärgiks on pakkuda praktilisi soovitusi V Spaahotelli ja konverentsikeskusele, mis aitavad neil oma tegevust keskkonnasäästlikumaks kohandada. Uurimisküsimus on, kuidas V Spaahotell ja konverentsikeskus saab oma tegevust muuta jätkusuutlikumaks ja keskkonnasäästlikumaks?

Töö on jagatud kolmeks põhipeatükiks, millel on oma kindel eesmärk ja igaks aitab kaasa eesmärgi saavutamisele. Esimeses peatükis antakse ülevaade jätkusuutlikkuse ja rohelise majanduse teooriatest ning nende rakendamise võimalustest majutusettevõtetes, seostades neid laiemate keskkonnapoliitiliste eesmärkide ja majanduslike trendidega. Teine peatükk keskendub V Spaahotelli ja konverentsikeskuse praeguse majandustegevuse ja -strateegiate analüüsile, hinnates nende vastavust kehtestatud keskkonnastandarditele ja ootustele. Uurimus tugineb kontseptuaalsetele teooriatele ja praktilistele näidetele, kasutades kombineeritud uurimismeetodeid, sealhulgas kirjanduse ülevaadet olemasolevates akadeemilistes allikates, kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid andmekogumisvahendeid, samuti jätkusuutlikkuse mõõdikute ja tulemusnäitajate analüüsi. Kolmandas ja viimases osas formuleeritakse ja esitatakse sobivad soovitusel ja strateegiad, mis põhinevad teises peatükis tehtud analüüsilt ja kogutud andmetel. Need ettepanekud on suunatud V Spaahotellile, kuid neil on ka laiem rakendatavus, toetades majutussektori üldist liikumist rohelisema ja jätkusuutlikuma tuleviku suunas. Töö lõppeb järelduste, kokkuvõtete ja edasiste uurimistöö ettepanekutega, mis aitavad kaasa majutussektori arengule ja keskkonnasäästlikkuse edendamisele.

1. KESKKONNASÄÄSTLIKU MAJUTUSETTEVÖTTE ARENDAAMINE

1.1. Tulevikusuundumused hotelli- ja turismisektoris.

Hotellid ja turismisektor on uue ajastu esirinnas, kus tehnoloogilised uuendused, keskkonnateadlikkus ja paindlikud ärimudelid on võtmetähtsusega. Tehisintellekti, virtuaalreaalsuse ning keskkonnasäästlikkuse areng mõjutab oluliselt reisikogemust ja majutusvalikuid. Deloitte'i (2023) raporti järgi peavad ettevõtted kiiresti kohanema majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonnaalaste väljakutsetega, et püsida konkurentsivõimelised ja edukad. Tabel 1 annab ülevaate hotelli- ja turismisektori tulevikusuundumustest, mis toetavad neid väiteid.

Tabel 1. Hotelli- ja turismisektori tulevikusuundumuste ülevaade

Suundumus	Kirjeldus	Viited
Töökorralduse muutused	Kaugtöö ja digitehnoloogiliste lahenduste kasvav roll nõuavad sektorilt paindlikuma lähenemise omaksvõttu.	Sharma (2023, lk 212-219)
Ringmajanduse põhimõtted	Ressursside efektiivsem kasutamine koos jäätmete vähendamise ja tegevuskulude paranemisega juhib sektorit.	Geissdoerfer et al., 2017; EMF, 2013; Songur et al., 2023
Klienditeeninduse strateegiad	Hotellid peavad lähenema klienditeenindusele ja keskkonnahoidlikkusele strateegiliselt, kasutades uuenduslikke ärimudeleid.	Dani et al. (2021, lk 10439-10442)
Avatud innovatsioon	Innovatsioon, eriti Industry 4.0 kontekstis, viib roheliste lahenduste kasutusele ning toetab ettevõtete pikaajalist strateegiat.	Ogiemwonyi et al., 2023

Strateegiline paindlikkus ja kohandumine on kriitilise tähtsusega ebakindlates majandusoludes. Ettevõtted, kes rakendavad nutikaid, energia- ja ressursisäästlikke tehnoloogiaid, suudavad kohaneda keskkonnasäästlikkuse nõuetega, mis on oluline keskkonnateadlike tarbijate silmis. See pole lihtsalt trend, vaid strateegiline vajadus, mis

suunab sektori tulevikku (Deloitte, 2023). Hotellid keskenduvad üha enam tehnoloogilistele uuendustele, mis võimaldavad personaalsemaid kogemusi ja suurendavad ressursitõhusust, toetades ringmajandust ja keskkondlikku vastutust (Geissdoerfer et al., 2017, lk 757-768; EMF, 2013)

Hotellid ja turismisektor on eestvedajad uues ajastus, kus rõhutatakse tehnoloogilisi uuendusi, keskkonnateadlikkust ja paindlikke ärimudeleid. Selle sektori arengut mõjutavad oluliselt tehisintellekti ja virtuaalreaalsuse edusammud ning keskkonnasäästlikud lähenemised, mis parandavad reisikogemust ja majutusvalikuid (Sigala, 2020, lk 312-321; Sharma, 2023, lk 212-219). Hotellid peavad üha enam tähelepanu pöörama keskkonnamõtjudele, vastates tarbijate nõudmistele ja keskkonnapoliitikale. Jätkusuutlikkus ja vastutustundlik ettevõtetus äristrateegiates mitte ainult ei toeta ökoloogilist heaolu, vaid soodustavad ka majanduslikku edu ja kliendilojaalsust (Dani et al., 2021, lk 10439-10442; Songur, Turktarhan ja Cobanoglu, 2023, lk 2052-2072). Tulevikus integreerivad turismisektori ettevõtted jätkuvalt säästvus ja tehnoloogiat, et lahendada keskkonnaprobleeme ning suurendada tarbijate usaldust ja lojaalsust (Ogiemwonyi jt., 2023). See esitab hotellidele nii väljakutseid kui ka võimalusi, kuna nad peavad oma teenuseid ja tegevusi kohandama üha muutuvast maailmas, kus tarbijate ootused ja keskkonnanõuded kasvavad.

Kokkuvõttes on hotellide ja turismisektori tulevikusuundumused keerukad ja mitmekülgsed, kuid üks selge ühisosa neis on see: keskkonnasäästlikud ja tehnoloogilised uuendused ei ole enam erandlikud, vaid muutuvad üha levinumaks, mille kaasamine sektorisse määrab selle tulevase edu ja jätkusuutlikkuse.

1.2. Jätkusuutlikkuse ja rohelise majanduse teooriad ning nende rakendamise võimalused majutusettevõtetes

Käesolev peatükk käsitleb turismisektori keskkonnamõtju ja rõhutab jätkusuutlikkuse tähtsust globaalsele keskkonnale ja majutussektorile, et tagada ökoloogiline tasakaal. Jätkusuutlikkuse ja rohelise majanduse teooriad on saanud laialdast tähelepanu, aidates majutusettevõtetel jätkusuutlikult ja vastutustundlikult tegutseda ning konkurentsivõimet säilitada. Ringmajanduse põhimõtted soodustavad säästvat arengut, ergutades hotelle jäätmeid vähendama ja ressursiringlust suurendama. Energiatõhususe parandamine ja

taastuenergiaisse investeerimine aitavad hotellidel saavutada keskkonnaeesmärke ja tõsta efektiivsust (Chan, Okumus & Chan, 2017, lk 23-47). Majutussektor saab olla säästva arengu liider, ühendades keskkonnakaitse, majanduse ja kohaliku heaolu, suurendades kliendirahulolu ja tugevdades kohalikku majandust. Selline lähenemine toetab ringmajandust ja tugevdab mainet, muutes majutusettevõtteid säästva arengu eestvedajateks (Benur & Bramwell, 2015, lk 213-224).

Jätkusuutlikkuse teooria tunnustab ettevõtete olulist rolli ressursside säästvas kasutamises, tagades nende kättesaadavuse tulevastele põlvkondadele (Ekins, 2000; WCED, 1987). Bansal ja Rothi (2000, lk 717-736) raamistik rõhutab, kuidas ettevõtteid saavutavad ökoloogilise vastutustundlikkuse, motiveerituna konkurentsivõimest ja usaldusväärsusest. Dyllick ja Hockerts (2002, lk 130-141) soovivad ärimudeleid, mis tasakaalustavad eetilised, keskkondlikud ja majanduslikud eesmärgid, arvestades lühiajalise kasumi asemel kõigi huvigruppide huve. Jätkusuutlikkus on nii ettevõtete strateegiliste valikute raamistik kui ka pikaajalise edu ja maine parandamise vahend (Alkhodary, 2023). Jätkusuutlikkuse ja roheline majanduse teooriad seovad majutusettevõtteid keskkonna, majanduse ja kohaliku ühiskonnaga, pakkudes vastutuse hindamise raamistikku (Kantabutra, 2012). Aruandlus aitab neil luua jätkusuutlikumaid teenuseid, parandades üldist jätkusuutlikkust ja kohaliku kogukonna elukvaliteeti (Čičin-Šain, Brlečić Valčić & Janković, 2023, lk 59-70). Ringmajandus ja ökoinnovatsioon rõhutavad uuenduste tähtsust tootmismeetodites ja ärilistes lähenemistes, parandades majandustulemusi ja vähendades keskkonnamõjusid (Kemp & Pearson, 2007; Geissdoerfer jt, 2017, lk 757-768; EMF, 2013). Jätkusuutlikud praktikad tagavad majutusettevõtete stabiilsuse ja edu, suurendades nende lisaväärtust ja positiivset mõju kohalikule majandusele (Štreimikienė, Jasinskas, Švagždienė, & Simanavičius, 2014).

Roheline innovatsioon ja tehnoloogilised uuendused on majutussektori jaoks kriitilise tähtsusega, võimaldades ettevõtetel suurendada nii jätkusuutlikkust kui ka efektiivsust. Selliseid uuendusi, mida on toetanud ka Acampora, Lucchetti, Merli ja Ali (2022, lk 512-528), peetakse oluliseks nii klienditeeninduse kvaliteedi parandamisel kui ka konkurentsivõime ja kasumlikkuse tõstmisel. 2015. aastal vastu võetud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni jätkusuutliku arengu eesmärk (SDG) pakub plaani rahuks ja jõukuseks. Eesmärk 8 keskendub kaasava majanduskasvu, tööhõive ja korraliku töö

edendamisele. Korralik töö tähendab kasulikku tööd, head palka, turvalist töökeskkonda ja sotsiaalseid hüvesid. Kui korralikke töökohti pole, õõnestab see ühiskonda. Majutusettevõtted saavad panustada SDG 8 saavutamisse, rakendades jätkusuutlikke äritavasid, edendades kohalikku tööhõivet ja kasutades keskkonnasõbralikke tehnoloogiaid. See aitab kaasa vastupidava turismisektori arendamisele, mis annab positiivse panuse majandusse ja ühiskonda (United Nations Department of Economic and Social Affairs, 2015).

Pandeemia on suunanud hotelle keskkonnateadlikkuse poole, kasutades tehnoloogilisi uuendusi ja rohelisi strateegiaid. Need aitavad vähendada keskkonnamõju ja suunavad tarbijaid rohelisema tarbimise poole. Praktikal põhinevad soovitused aitavad vähendada ökoloogilist jalajälge ja tugevdavad mainet. Keskkonnasäästliku mõtteviisi integreerimine äritegevusse on hädavajalik. Brändi sotsiaalne vastutus ja turunduskommunikatsioon mõjutavad hotellide võimet kohaneda tarbijate eelistustega (Khan et al., 2021). Keskkonnasäästlikkuse strateegiate rakendamine on oluline positiivse keskkonnamõju ja majandusliku jätkusuutlikkuse nimel. Uuenduste eesmärk on vähendada keskkonnamõjusid ja säästa rohkem ressursse (Kemp & Pearson, 2007).

Muudatused tulenevad välistest survetest, nagu seaduste karmistamine ja sidusrühmade nõudmised, ning ettevõtete initsiatiivist, mõistes, et keskkonnateadlikkus võib tugevdada turupositsiooni ja mainet. Uuringud kinnitavad, et see suund pole lühiajaline ega majanduslikult kahjulik isegi finantskriisi ajal (Díaz-García, González-Moreno & Sáez-Martínez, 2015, lk 6-23). Roheline innovatsioon ühendab tehnoloogilise arengu ärimudelitega, tasakaalustades ökoloogilisi ja sotsiaalseid elemente, toetades jätkusuutlikkuse põhimõtteid ja ringmajanduse strateegiaid.

Pandeemia mõjul on turismisektor hakanud rakendama uuenduslikke keskkonnasäästlikke tehnoloogiaid ja praktikaid. Rohelise majanduse teooria, mis rõhutab tasakaalustatud ressursikasutust, muutub üha olulisemaks. See võimaldab majutusettevõtetel integreerida säästvat majandamist oma tegevusse, tagades majanduskasvu ja keskkonnakaitse (Dyllick & Hockerts, 2002, lk 130-141). Hotellid liiguvad jätkusuutlikkuse suunas, vähendades energiakulu ja süsinikuheidet läbi rohelise ehituse, ressursside tõhusa kasutamise, ülemineku taastuvenergiale ja jäätmete parema ringlussevõtu (Jones, Hillier & Comfort, 2015, lk 36-67). Mensah (2006, lk 414-431) toob

välja, et keskkonnasäästlikkuse ja ressursside tõhusa kasutamise suunalised strateegiad ei aita mitte ainult kaitsta ümbritsevat keskkonda, vaid võivad samuti pakkuda hotellidele pikaajalist majanduslikku kasu, konkurentsieelist ja paremat mainet klientide hulgas.

Hotellide personalijuhtimise rohelise lähenemise edukaks rakendamiseks on mitmetes uuringutes rõhutatud vajadust suurema teadlikkuse, piisava rahastuse ja kultuurilise toetuse järele organisatsioonis. Keskkonnasäästliku käitumise soodustamiseks on töötajate harimine ja organisatsioonikultuuri arendamine kriitilise tähtsusega (Tanveer et al., 2023). Sharma (2023, lk 212-219) toonitab, et töötajate emotsionaalne pühendumus on oluline. See saavutatakse kultuuri loomisega, mis hindab keskkonnateadlikkust ja pakub õppimisvõimalusi. Selleks on vajalikud programmid, mis tunnustavad keskkonnasäästlike pingutusi. Sibiani ja Ispase (2021) uuringud toetavad samuti juhtkonna rolli keskkonnasäästlikkuse protsessis, rõhutades investeeringute tähtsust töötajate koolitusse ja ressurssidesse, mis toetavad keskkonnasõbralikku käitumist.

Enz ja Siguwaw (1999) tähtsustavad hotellitöötajate koolitamist keskkonnaalastes küsimustes kui vahendit keskkonna kaitsmiseks, hotelli maine tõstmiseks ja tegevuskulude vähendamiseks. Dumont, Shen ja Deng (2016, lk 613-627) lisavad, et juhtkonna vastutus on eeskujuna näitamine ja süsteemi loomine, mis kaasab töötajaid keskkonnakaitse algatustesse. See nõuab hotellitöötajate regulaarset koolitust ja juhtkonna eestvedamist keskkonnasäästlike strateegiatega rakendamisel. Sharma (2023, lk 212-219) uurib, kuidas töötajad reageerivad ja kohanevad jätkusuutlike strateegiatega, mille eesmärk on vähendada hotellide ökoloogilist jalajälge. On oluline, et juhtkond tagaks süsteemse ja konstruktiivse tagasiside töötajatele ning tunnustaks neid keskkonnaalaste eesmärkide saavutamisel.

Nain jt. (2020) täiendavad, et jätkusuutlikkuse juurutamine ja töötajate keskkonnateadlikkuse suurendamine tõstab teeninduskvaliteeti ja parandab hotelli mainet turul. Al-Swidi, Gelaidan ja Saleh (2021) kinnitavad, et juhtkond ja töötajad peaksid omaks võtma käitumist, mis toetab organisatsiooni rohelisi püüdlusi. Lõpuks tõstavad Perramon, Oliveras-Villanueva ja Llach (2022) esile seose teenuste kvaliteedi ja keskkonnajuhtimise praktikate vahel hotellides, toetades teoreetilisi raamistikke hotellijuhtimisele. Kokkuvõttes on näha, et mitmetahuline ja põhjalik lähenemine personalijuhtimisele aitab hotellidel integreerida keskkonnasäästlikkust oma igapäevaste

tegevuste keskmesse ja edendada organisatsiooni rohelisi püüdlusi. See aitab kaasa majutusasutuste pikaajalisele jätkusuutlikkusele, maine tugevdamisele ja konkurentsivõime suurendamisele.

Majutusettevõtted on muutuste keskpunktis, ühendades majanduse, keskkonna ja kogukonna. Jätkusuutlikkuse teooriad ja ringmajandus rõhutavad nende vastutust ressursside kasutamise ja kaitse eest. Globaalsed probleemid nagu kliimamuutused ja ressursside piiratus on sundinud neid suurendama keskkonnateadlikkust ja rakendama jätkusuutlikke taktikaid. Need sammud aitavad parandada mainet ja kliendirahulolu. Töötajate kaasamine on oluline roheliste strateegiatega rakendamisel. Jätkusuutlik areng saavutatakse vastutavate äritavade ja uuenduslike tehnoloogiate kaudu, mis toetavad keskkonnakaitset ja kohalikku majanduskasvu. Majutusettevõtete suhtumise muutus näitab nende võimekust olla säästva arengu eestvedajad. Majutussektori edu on seotud tugeva juhtimise, sidusrühmade kaasatuse ja edumeelsete keskkonnapoliitikatega, mis arvestavad kõigi huvipoolte vajadusi.

1.3. Keskkonnamärgis ja selle mõju majutusettevõttele

Keskkonnamärgised on saavutanud märkimisväärse positsiooni majutusettevõtete strateegilises rakenduses, aidates kaasa nii turundustegevusele kui ka brändi maine kujundamisele. Selle kinnituseks on koostatud võrdlev analüüsitabel Lisa 1, mis esitab põhjaliku ülevaate keskkonnamärgiste kasutamisest tulenevatest eelistest ja väljakutsetest majutusasutuste jaoks, tuginedes mitmete akadeemiliste ekspertide kommentaaridele ja vaatlustele. Lisa 1-s esitatud andmed näitavad, et kuigi keskkonnamärgiste omamine nõuab investeringuid ja ressursse (Budeanu, 2005, lk 89-97; Duric & Potočnik Topler, 2021), võivad need avaldada positiivset mõju klientide tajumisele (Bottega, Brécard & Delacote, 2024) ning aidata parandada majandusnäitajaid, nagu tulu ühe saadaoleva toa kohta (RevPAR), keskmist päeva hinda (ADR) ja täituvust (Bianco jt., 2023).

Keskkonnamärgiste strateegiline kasutamine on eriti oluline tarbijaskonna seas, kes väärtustavad jätkusuutlikkust ja on valmis säästvate praktikate eest lisatasu maksma (Maïmouna & Murette, 2019, lk 119-163). Sellised märgised nagu Green Key International ja ELi ökomärgis kinnitavad organisatsioonide pühendumust

keskkonnaalastele standarditele ja võivad tõsta ettevõtte konkurentsivõimet (Green Key International, 2021; Bernard & Nicolau, 2022).

Keskkonnamärgiste strateegiline kasutamine on eriti oluline tarbijaskonna seas, kes väärtustavad jätkusuutlikkust ja on valmis säästvate praktikate eest lisatasu maksma (Maïmouna & Marete, 2019). Sellised märgised nagu Green Key International ja ELi ökomärgis kinnitavad organisatsioonide pühendumust keskkonnaalastele standarditele ja võivad tõsta ettevõtte konkurentsivõimet (Green Key International, 2021; Bernard & Nicolau, 2022). Keskkonnamärgiste kasutamine peegeldab ettevõtte laiemaid keskkonnaalaseid eesmärke ja pühendumust ning aitab tagada, et majutusettevõtte tegevus oleks keskkonda arvestav ja ressursitõhus (Bernard & Nicolau, 2022; Geissdoerfer jt. lk 757-768). Töötajate haridus ja teadlikkus ning tarbijate teavitamine on samuti üliolulised, et tagada keskkonnamärgiste mõistmine ja nende väärtuste kajastamine igapäevastes tegevustes (Perramon, Oliveras-Villanueva & Llach, 2022).

Majutusasutuste juhtimisel ja turupositsiooni määramisel on oluline, et strateegiad ja juhtimispraktikad oleksid kooskõlas ühiskondlike ja majanduslike trendidega, samuti tarbijate muutuvate eelistustega (Dani, Tiwari & Negi, 2021, lk 10439-10442; Yusliza jt., 2019, lk 2051-2078). Keskkonnamärgiste strateegiline rakendamine nõuab tõenduspõhist lähenemist, kus tulemused ja mõju keskkonnale on mõõdetavad ja nähtavad ning nende autentsust saavad kontrollida nii tarbijad kui ka teised huvigrupid (Bottega, Brécard & Delacote, 2024).

Majutusettevõtetele antud keskkonnamärgised, nagu Green Key International ja EU Ecolabel, on olulised sammud nende teekonnal jätkusuutlikkuse suunas. Need märgised aitavad tagada positiivse mõju nii majanduslikele näitajatele kui ka ühiskondlikule heaolule (Tzschentke, Kirk & Lynch, 2008, lk 649-659; Bernard & Nicolau, 2022). Väikeste majutusasutuste jaoks on oluline välja töötada ja rakendada strateegiaid, mis toetavad nende positiivset lõimumist kohalikku kogukonda ja keskkonda, tagades samal ajal nende äritegevuse jätkusuutlikkuse ja edu (Tzschentke jt., 2008, lk 649-659).

Eesti on edukalt rakendanud ELi Ökomärgise põhimõtteid, pakkudes õppetunde turu küpsuse ja tarbijateadlikkuse kohta. See näitab, et hiljem ELiga liitunud riigid võivad kiiresti integreeruda keskkonnasäästlikkuse algatustega. Eesti edulugu aitab mõista

ökomärgist paremini ja laiendada selle kasutust. See annab suuna, kuidas teised ELi riigid võiksid adapteerida Eesti meetodeid, et parandada oma keskkonnasäästlike toodete turuolukorda. Strateegiate kohandamine riiklikule kontekstile ja kohalike tarbijate eelistuste toetamine võib olla edukas. Näiteks Poola võib siit saada väärtuslikke õppetunde (Kabaj & Varese, 2022, lk 186-197).

Seega on keskkonnamärgised vahendid, mis aitavad majutusettevõtetel muutuda jätkusuutlikkuse eestvedajateks ning luua tugeva ja vastutustundliku mainega brände. Sellised pühendumused ja tegevused vastavad tarbijate kasvavatele ootustele teadlikumate ja keskkonnasäästlikumate valikute osas ning pakuvad nähtavaid tõendeid ettevõtete tegelikest sammudest säästva arengu suunas. Oluline on rõhutada, et majutusettevõtteid ei hinnata mitte ainult nende majandusliku edu, vaid ka nende võime järgi tegutseda sotsiaalselt vastutustundlikult ja aidata kaasa keskkonnakaitsele (United Nations Department of Economic and Social Affairs, 2015).

Ettevõtted, mis saavutavad edu selles valdkonnas, demonstreerivad, et jätkusuutlikkus ja ärilised tulemused ei ole vastandlikud, vaid vastastikku toetavad. Keskkonnamärgiste integreerimine osana laiemast ettevõtte strateegiast, millele viitasid ka Yusliza jt. (2019, lk 2051-2078), aitab kaasa mitte ainult ökoloogilisele, vaid ka majanduslikule jätkusuutlikkusele, pakkudes samas usaldusväärset sõnumit tarbijatele. Majutusettevõtete keskkonnamärgiste strateegiline kasutamine ja mõju on mitmetahuline, hõlmates nii konkurentsieeliseid (Tzschentke, Kirk & Lynch, 2008; Bernard & Nicolau, 2022) kui ka jätkusuutlikkusega seotud eetilisi kaalutlusi (Bottega, Brécard & Delacote, 2024).

Keskkonnamärgiste strateegiline kasutamine on majutusettevõtete jaoks oluline, aidates edendada jätkusuutlikkust ja vastata tarbijate nõudmistele. Investeeringud keskkonnamärgistesse võivad pikemas perspektiivis tuua majanduslikke eeliseid ja parema maine. Eesti näide näitab, et kiire kohanemine keskkonnasäästlikkuse algatustega on võimalik, pakkudes inspiratsiooni teistele liikmesriikidele. Keskkonnamärgiste tõhus kasutamine on kriitiline samm majutusettevõtete jätkusuutliku arengu ja positiivse sotsiaalse vastutuse suunas.

2. V SPAAHOTELLI KESKKONNASÄÄSTLIKKUSE HINDAMINE JA TULEVIKU VÕIMALUSED

2.1. Ettevõtte ülevaade ja rakendatavad meetmed

Eesti turismisektor liigub oluliselt rohelisema ja jätkusuutlikuma tegevussuuna poole. Valitsuse ja osapoolte koostöös on loodud strateegiad ja programmid, mis edendavad keskkonnasäästlikkust alates energiaefektiivsusest kuni kultuuripärandi ja loodusvarade kaitsemeetmeteni. Eesti turism keskendub roheliste sihtkohtade programmidele ja kvaliteetsele külalislahkusele, pidades silmas loodusvarade ja keskkonna taluvusega kooskõlas oleva elukvaliteedi parandamist. Valitsus on vastu võtnud strateegia "Eesti 2035", mis on suunatud ÜRO säästva arengu eesmärkide elluviimisele Eestis, keskendudes tasakaalule sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnavalase valdkonna vahel (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, 2022; Vabariigi Valitsus, 2023). Kuigi sektor tunnustab keskkonnasäästlikkuse tähtsust, on Eesti esimene üleriigiline kestliku turismi uuring näidanud, et turismiettevõtted seostavad kestlikkust peamiselt keskkonnaaspektidega, jättes sageli tähelepanuta sotsiaalsed ja kultuurilised näitajad. Peamisteks takistusteks jätkusuutlikumalt tegutsemisel on tööjõu-, aja- ja rahapuudus ning ebakindel majandusolukord. Siiski on peaaegu kõik turismiettevõtted alustanud säästvate praktikate rakendamist, mis kinnitab sektori pühendumust keskkonnasäästlikkusele (Visit Estonia, 2023).

Haljasmets, Lõhmus, Toomla ja Pedjasaar (2023) uurisid Eesti turismisektori rohepöörde hetkeolukorda, eeldusi, mõjusid ning investeringu- ja toetusvajadusi, rõhutades riigi olulist rolli kestliku turismi edendamisel. Uuring soovib riigil luua motiveeriv raamistik, mis ergutaks ettevõtteid jätkusuutlikke tavasid omaks võtma, sealhulgas maksusoodustuste ja projektide rahastamise kaudu, mis toetaksid keskkonnasäästlikumatele tegevusviisidele üleminekut. Uuring rõhutab riigi toetuse vajadust olulistest valdkondades nagu energeetika ja transport, mis on elutähtsad

turismisektori ökoloogilise jalajälje vähendamisel. Samuti toonitatakse selgete eesmärkide ja tegevuskavade tähtsust, mida riik peaks välja töötama ja rakendama, et suunata sektori pikaajalist jätkusuutlikkust ja pakkuda ettevõtetele kindlat suunda jätkusuutlike praktikate rakendamiseks.

Green Key märgis, mis sai alguse Taanis 1994. aastal, on turismisektori kestliku majandamise juhtiv standard, levinud tänaseks umbes 60 riigis, sealhulgas Eestis alates 2001. aastast. See märgis kinnitab küllastajatele, et ettevõtte tegutseb keskkonnahoidlikult ja klientide heaolu arvesse võttes, lihtsustades tarbijatele vastutustundlike valikute tegemist. Green Key programm, mida juhivad Foundation for Environmental Education (FEE), edendab keskkonnahoidlikku mõtteviisi ning nõuab kõrgetasemelist keskkonnajuhtimist, sealhulgas dokumenteerimist, auditeerimist ja paikvaatlusi. See võimaldab ettevõtetel kasutada Green Key logo oma turunduses (Visit Tartu, n.d.).

Eesti turismisektoris on märgatavalt kasvanud huvi Green Key keskkonnamärgise vastu, mida näitab märgisega liitunud ettevõtete arvu suurenemine 2023. aastal. See kasv tuleneb Visit Estonia poolt korraldatud koolitustest ja nõustamisest koostöös hankepartneritega ning üldisest keskkonnateadlikkuse tõusust Eestis. Green Key märgis, mis rõhutab keskkonnasäästlike tavaid, aitab tarbijatel teha vastutustundlikumaid valikuid. Kuigi märgis on laialt tuntud, on vajalik jätkuv teavitustöö keskkonnajuhtimise süsteemide osas. Visit Estonia jätkab tööd, et tõsta Green Key tähtsust ja õpetada ettevõtteid märgist turunduslikult kasutama, peegeldades Eesti rohelist turismi kasvavat populaarsust ja jätkusuutlikkuse poole püüdlemist (Visit Estonia n.d.).

Green Key kriteeriumid hõlmavad keskkonnajuhtimist, personali kaasamist ja küllastajate teavitamist. Juhtkond peab määrama ettevõtte töötajate seast keskkonnajuhi, sõnastama kestliku arengu üldised eesmärgid, koostama aastase tegevuskava ja tegema koostööd kohalike huvirühmadega. Samuti on oluline mõõta CO₂ jalajälge, kasutades CO₂ kalkulaatorit. Töötajate koolitus keskkonna- ja kestliku arengu teemadel ning küllastajate kaasamine keskkonnavalikesse tegevustesse on kohustuslikud. Lisaks tuleb tähelepanu pöörata vee, pesemise ja puhastamise, jäätmete, energia, toidu ja joogi, siseruumide keskkonna, haljasalade ning ostude ja hangete säästvate haldamisele ning vastutustundlikule ettevõtlusele ja rohelistele tegevustele (Puhka Eestis n.d.).

V Spaahotell on tuntud oma kvaliteetsete majutus-, spaa- ja konverentsiteenuste poolest, demonstreerides tugevat pühendumust keskkonnasäästlikkuse suunas. Hotelli juhtkonna teadlik otsus vähendada oma ökoloogilist jalajälge väljendub läbimõeldud sammudes nagu rätikute korduvkasutuse soosimine, ruumide energiakasutuse optimeerimine uksekaartide süsteemi kaudu, prügi hoolikas sorteerimine ning protsesside digitaliseerimine, mis kokku moodustavad süsteemse lähenemise ressurside säästlikule kasutusele. Konverentsikeskuses ei kasutata ühekordseid nõusid ja informatsiooni jagamine toimub digiekraanide vahendusel, mis vähendab paberi tarbimist. Toitlustusosakonna tooraine kasutamine on viidud tasemele, kus jäätmed on minimeeritud ning kauba tellimine ja säilitamine vastab rangelt FIFO meetodikale ja nullkulu põhimõttele, millega tagatakse, et toidujäätmete kogus oleks võimalikult väike ja et prügi oleks sorteeritud, sealhulgas biojäätmete efektiivne käitlemine. Kuigi V Spaahotell praeguseni ei oma Green Key märgist, siis senised tegevused – alates valgustustehnoloogia uuendamisest energiasäästlike LED-lampideni ja säästlike töörežiimide seadistamisest erinevatel seadmetel, kuni keskkonnasõbralike puhastusvahendite eelistamiseni – peegeldavad selgelt nende pühendumust keskkonnasäästlikkusele. Hotell mõistab, et sellised tegevused ei aita mitte ainult vähendada keskkonnamõjusid ja kasvuhuonegaaside heidet, vaid loovad samal ajal tervislikumad ja turvalisemad tingimused nii külalistele kui ka töötajatele. Edasises keskkonnamärgiste taotlemise protsessis kinnitab V Spaahotell veelgi oma kohustust keskkonnakaitseliste protseduuride ja standardite järgimisele, püüdes olla läbipaistev ja vastutustundlik turismisektori organisatsioon. Nende püüdlused ja seni saavutatud tulemused annavad selgelt tunnistust keskkonnahoidliku mõtteviisi olulisusest ja on kindlasti inspiratsiooniallikaks teistele organisatsioonidele, mis otsivad viise ökoloogilise jalajälje vähendamiseks ja keskkonnasõbralikkuse suurendamiseks. V Spaahotelli pühendumus keskkonnasäästlikkusele hõlmab iga aspekti nende tegevuses, alates energiasäästust ja lõpetades jäätmemajandusega, kinnitades nende valmisolekut ja võimekust olla eeskujuks vastutustundliku ja jätkusuutliku ettevõtluse vallas. (T. Teras, suuline vestlus, 08.03.2024).

2.2. Uurimisprotsessi ülevaade

Uuringu eesmärk V Spaahotellis oli kvantitatiivselt hinnata hotelli keskkonnasäästlikkuse taset ning sellega seonduvaid praktikaid, keskendudes töötajate keskkonnateadlikkusele, hoiakutele ja käitumisele. Kasutati deskriptiivset ja kvantitatiivset lähenemist, mis võimaldab objektiivselt koguda ja analüüsida andmeid, tagades usaldusväärsete järelduste tegemise. Deskriptiivne uuring dokumenteerib ja kvantifitseerib olemasolevaid tingimusi ning nähtusi sekkumiseta, andes selge ülevaate praegusest olukorrast (Clark, Foster, & Bryman, 2019, lk 95-96). Kvantitatiivsel uurimismeetodil on eriline väärtus, kuna see võimaldab mõõta ja mõista andmeid, mis ei pruugi olla otse tajutavad, pakkudes seeläbi võimalust süstemaatiliselt uurida töötajate keskkonnateadlikkust ja käitumist (Bulanov et al., 2021, lk 8-10). See lähenemine mitte ainult ei kaardista olemasolevat olukorda, vaid loob ka aluse strateegiate väljatöötamiseks keskkonnasäästlikkuse edendamiseks töökohal, lähtudes konkreetsetest andmetest töötajate tegelikust teadlikkusest ja praktikatest, mis võimaldab sihipärast sekkumist ja jälgib muudatuste mõju ajas. (Babones, 2015, lk 453–469)

Antud uurimises rakendati ankeetküsitlust kui metodoloogilist vahendit, mis tagab üheselt mõistetavad tulemused, vähendades juhuslike tegurite mõju andmetele. Küsimustik koosnes etteantud küsimustest ja vastusevariantidest, mis suunasid vastajaid vastama teatud raamistikus. Ankeetküsitluse kasutamine võimaldas süsteemselt koguda teavet vastajate elutingimuste, käitumiste, hoiakute ja arvamuste kohta ning registreerida olulisi sotsiaaldemograafilisi andmeid. Küsimustike iseseisev täitmine vastajatele sobival ajal suurendas uuringus osalemise tõenäosust ja parandas andmete kvaliteeti, tagades usaldusväärsemad ja üldistatavamad uurimistulemused. Küsimused esitatakse kõigile vastajatele samasuguses sõnastuses ja järjekorras, tagades andmete ühtsuse ja võrreldavuse. Lõpuks võimaldab ankeetküsitlus statistilist töötlemist, kuna avatud küsimustele antud vastused saab hiljem jaotada kategooriatesse. Enamik küsimusi esitatakse selliselt, et vastajad valivad etteantud vastusevariantidest need, mis kõige paremini kirjeldavad nende olukorda või arvamust (Lagerspetz, 2017, lk 112-194). Ankeetküsitluse koostamisel (vt Lisa 2) keskenduti töötajate demograafilisele taustale, keskkonnateadlikkusele, -hoiakutele ja -praktikatele. Küsimustik sisaldas nii mitme valikulisi kui ka avatud küsimusi ja arvestati potentsiaalsete takistustega, mis võivad

mõjutada keskkonnasäästlike praktikate rakendamist. Küsimustik koostati Tartu Ülikooli LimeSurvey platvormil, ja jagati 28.02–26.03.2024 ettevõtte sotsiaalmeediagruppide ning otseste e-kirjade kaudu töötajatele, et maksimeerida osalusmäära. Osakonnajuhatajate kaasamisega laiendati kaasatust, hõlmates töötajaid, kes eelistasid alternatiivseid suhtluskanaleid. Uuringu meetodika ja struktuuri kujundamisel tugineti teoreetilistele allikatele (vt tabel 2), et tagada küsimustiku kooskõla varasemate uuringutega ning pakkuda usaldusväärset teavet ettevõtte keskkonnasäästlike tavade kohta. Tänu sellele ettevalmistusele koguti terviklikku ja detailset teavet, mis annab ülevaate töötajate hoiakutest ja teadlikkusest keskkonnaalastes küsimustes.

Tabel 2. Kasutatud teoreetilised allikad ankeedi koostamiseks

Küsimuste plokid	Küsimuste teema	Allikas
I plokk Demograafilised andmed	Vanus, haridustase, amet, tööstaaž.	Wang et al., 2021
II plokk Keskkonnasäästlikkus töökohal	Keskkonnasäästlikkuse tase, juhtkonna pühendumus, töötajate kaasatus.	Malik et al., 2020; Sharma, 2023; Afsar & Umrani, 2019; Dolnicar & Demeter, 2024
III plokk Tõkked ja praktikad	Keskkonnasäästlike initsiatiivide takistused, keskkonnasäästlikud praktikad tööprotsessides, keskkonnasäästlike praktikate tähtsus.	Malik et al., 2020; Dolnicar & Demeter, 2024; Sharma, 2023
IV plokk Individuaalne panus ja motivatsioon	Individuaalne panus, keskkonnasõbralikkus ja töömotivatsioon, keskkonnastrateegiate mõistmine.	Malik et al., 2020; Sharma, 2023; Dolnicar & Demeter, 2024
V plokk Keskkonnasõbraliku majutusettevõtte tulevikusuund	Rakendatavad keskkonnasäästlikud praktikad ja keskkonnamärgiste tähtsus.	Sharma, 2023; Bernard & Nicolau, 2022

Uuringu sihtgrupiks olid kõik ettevõtte töötajad, moodustades seega uurimise üldkogumi. Eesmärgiks oli kõigi töötajate kaasamine, et tagada esinduslikkus ja andmete mitmekesisus. Strateegiliselt kavandatud valimi suurus ja valikumeetodid aitasid maksimeerida osalust ja kindlustada, et kogutud andmed peegeldaksid töötajate vaateid terviklikult. See lähenemine võimaldas koguda olulist teavet, andes süvitsi ülevaate töötajate keskkonnateadlikkusest ja hoiakutest.

Uuring hõlmas kõiki V Spaahotelli töötajaid, keda kokku oli 114, sealhulgas käsunduslepingu alusel töötavad isikud. Hõlmavas uuringus vastas küsimustikule 50

töötajat, kuid neist 33 terviklikult täidetud ankeeti kaasati analüüsi, mis esindab ligikaudu 29% kogu töötajaskonnast. See võimaldab teha esialgseid järeldusi töötajate hoiakute ja käitumiste osas. Siiski näitas MaCorr Research Solutions Online veebikalkulaatori kasutamine, et usaldusväärsete ja üldistatavate tulemuste saavutamiseks oleks optimaalseks valimi suuruseks 88 töötajat 95% usaldustasemel ja 5% valimiveaga. Praeguse valimi suurusega, kus 33 töötaja vastused kaasati analüüsi, on valimiviga ligikaudu 14.4%. See toob esile, et kuigi uuring annab olulist algset teavet, võib tulemuste laiem üldistatavus olla piiratud praeguse valimi suuruse tõttu. Andmete analüüsiks kasutati JASP tarkvara, mis võimaldas rakendada nii kirjeldavat ja võrdlevat statistikat kui ka kvalitatiivset sisuanalüüsi. Kirjeldav statistika aitas tuvastada töötajate seas levinud suundumusi, samal ajal kui avatud küsimusega vastuste sisuanalüüs aitas eristada korduvaid teemasid ja märksõnu.

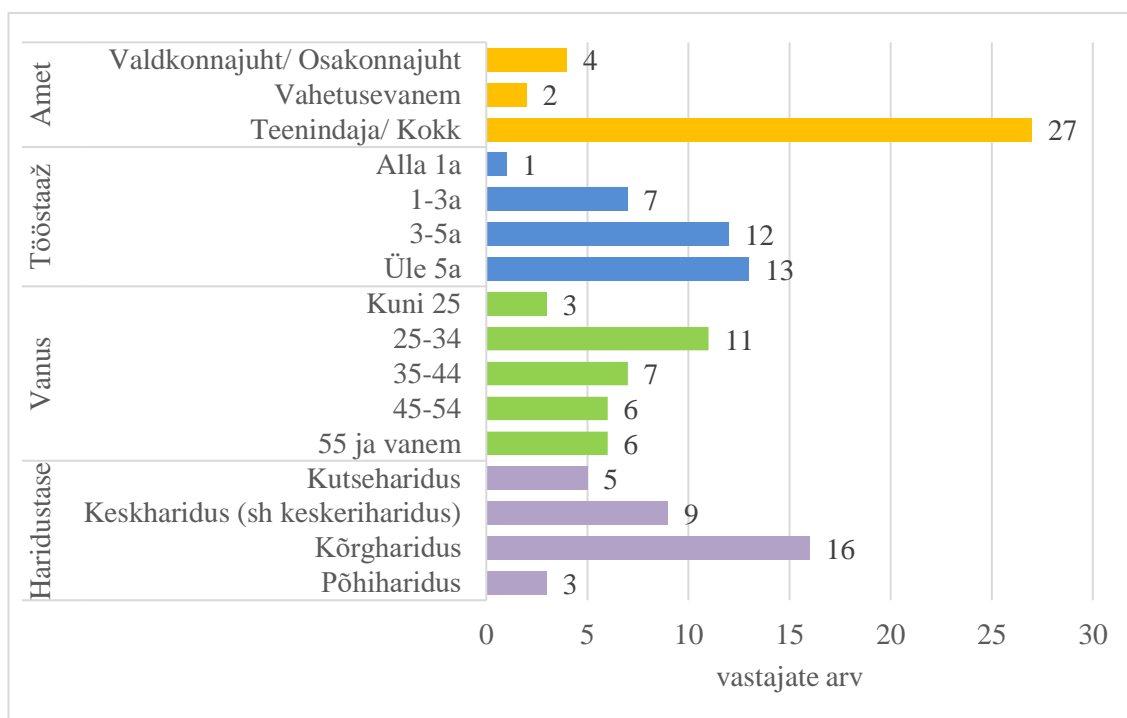
Uuringu peamiseks piiranguteks olid osalemismäär ja võimalik keelebarjäär, kuna küsimustik oli kättesaadav ainult eesti keeles. Tulevikus kaalutakse küsimustiku tõlkimist mitmesse keelde ja soovitatakse jätku-uuringuid, mis keskenduvad konkreetsetele arenguvajadustele ja hindavad meetmete mõju.

Uuringu tulemused ja soovitusel on väärtuslikuks sisendiks V Spaahotelli keskkonnasäästlikkuse praktikate arendamiseks ja töötajate teadlikkuse tõstmiseks. Need edastatakse juhtkonnale, et aidata kaasa keskkonnasäästlikkuse strateegiate ja tegevuste edasiarendamisele. Kogu uuringuprotsess, alates kvantitatiivsest lähenemisest ja ankeetküsitluse koostamisest kuni andmete analüüsimiseni, oli suunatud mitte ainult olemasoleva olukorra mõistmisele, vaid ka praktiliste ettepanekute tegemisele tulevikuks.

2.3. Uuringu tulemuste analüüs

Joonisel 1 on esitatud majutusettevõtte töötajaskonna demograafiline jaotus, mis on oluline tegur ettevõtte keskkonnasäästliku arendamise hindamisel. Ametipositsioonide järgi on ettevõtte põhitegevusega seotud töötajate, peamiselt teenindajate ja kokkade, osalus kõige arvukam, moodustades kokku 27 töötajat. Töötajate vanuse ja tööstaaži jaotuse analüüs V Spaahotellis näitab, et töötajaskond koosneb peamiselt pikema tööstaažiga inimestest, kus üle 5 aasta töötanud töötajaid on 13, millele järgnevad 3 kuni 5 aastat töötanud 12 töötajat. Samuti on töötajate vanusjaotus üsna lai, ulatudes

nooremalt (kuni 25 aastased, 3 töötajat) kuni vanemate töötajateni (55 ja vanemad, 5 töötajat). Haridustase on samuti mitmekesine, kõige rohkem on töötajaid kutseharidusega (16 inimest), järgnevad kõrgharidusega töötajad (9 inimest). See andmestik illustreerib ettevõtte stabiilset ja kogunud töötajaskonda, mis on potentsiaalselt oluline keskkonnasäästlike praktikate rakendamisel.

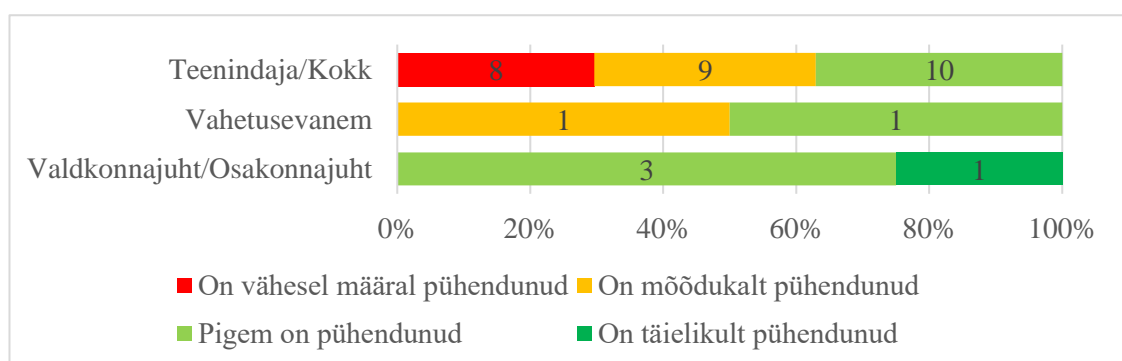
Joonis 1. Töötajate demograafiline jaotus

Töötajate haridustaseme ja tööstaaži kombinatsioon näitab, et juhtivatel ametikohtadel on kõrgharidusega töötajad, samas kui teenindavatel ametikohtadel töötavad eri haridustasemega töötajad, kellest enamus on suhteliselt uued ettevõttes (vt joonis 1).

V Spaahotelli töötajatele esitati küsimus, milles paluti hinnata keskkonnasäästlikkuse taset oma töökohas, mis võimaldas töötajatel väljendada oma arvamusi vabas vormis. Selgus, et enamik töötajaid tunnustas hotelli jõupingutusi keskkonnasäästlikkuse suunas, näidates sellega üles teadlikkust ja pühendumust keskkonnavalastele eesmärkidele. Vastuste toon varieerus optimistlikust, märkides ära hotelli positiivseid samme nagu ressursside säästlik kasutamine ja jäätmete sorteerimine, kuni konstruktiivselt kriitiliseni, mis rõhutasid vajadust edasiste paranduste ja arengu järele. Mõned töötajad tõid välja spetsiifilisi valdkondi, kus nägid ruumi parendusteks, nagu energia ja vee säästlikum

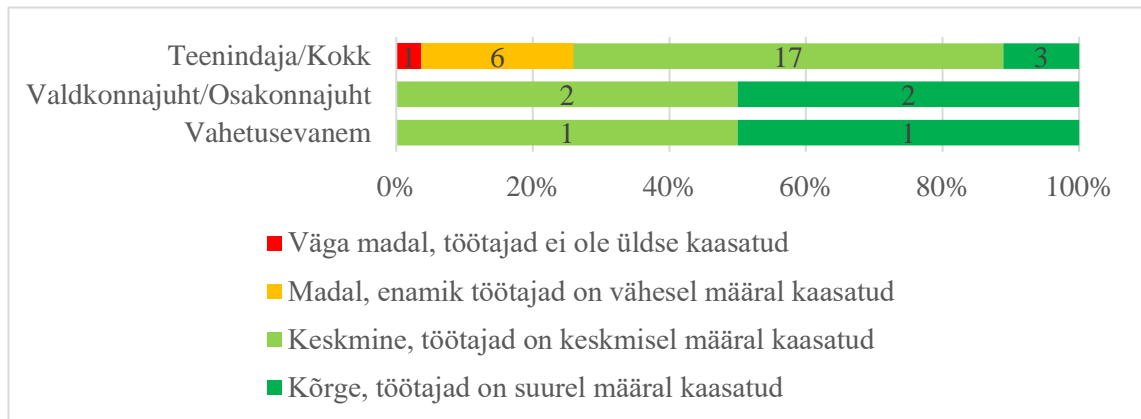
kasutamine, jätkusuutlike materjalide kasutamine ja teadlikkuse tõstmine keskkonnavalastest küsimustest nii töötajate kui ka külaliste seas. Selles kontekstis peegeldas “alati saab rohkem teha” mõtteviis töötajate proaktiivset suhtumist ning soovi näha hotelli veelgi keskkonnasäästlikumana. Vastuste põhjal võib järeldada, et kuigi V Spaahotelli töötajad tunnustavad tehtud edusamme, on selge soov ja valmisolek keskkonnasäästlikkuse taseme tõstmiseks. See näitab, et töötajad ei ole mitte ainult teadlikud keskkonnasäästlikkuse tähtsusest, vaid on ka motiveeritud kaasa aitama ja osalema edasistes parendustes.

Joonisel 2 esitatud töötajate hinnangud juhtkonna pühendumusele keskkonnasäästlikkuse eesmärkidele on üldiselt positiivsed, kuid esineb erinevusi sõltuvalt töötajate rollist organisatsioonis. Enamik teenindajaid ja kokkasid (10 täielikult pühendunud, 9 mõõdukalt pühendunud, 8 vähem pühendunud) tajuvad oma pühendumust pigem mõõdukana või madalana, mis võib viidata kommunikatsioonilünkadele või vajadusele näha rohkem konkreetseid samme ja tulemusi. Samal ajal tunnevad vahetusevanemad (1 täielikult pühendunud, 1 mõõdukalt pühendunud) mõõdukat pühendumust, mis viitab sarnastele väljakutsetele. Valdkonnajuht/osakonnajuht (3 mõõdukalt pühendunud, 1 täielikult pühendunud) tajub end seevastu rohkem pühendununa, mis võib peegeldada sügavamat seotust ja paremat arusaama ettevõtte keskkonnastrateegiast. Kuigi enamik töötajaid usub, et juhtkond on pühendunud keskkonnasäästlikkuse eesmärkidele, on erinevused töörollide vahel märgatavad.

Joonis 2. Juhtkonna pühendumus keskkonnasäästlikkuse eesmärkide saavutamisel.

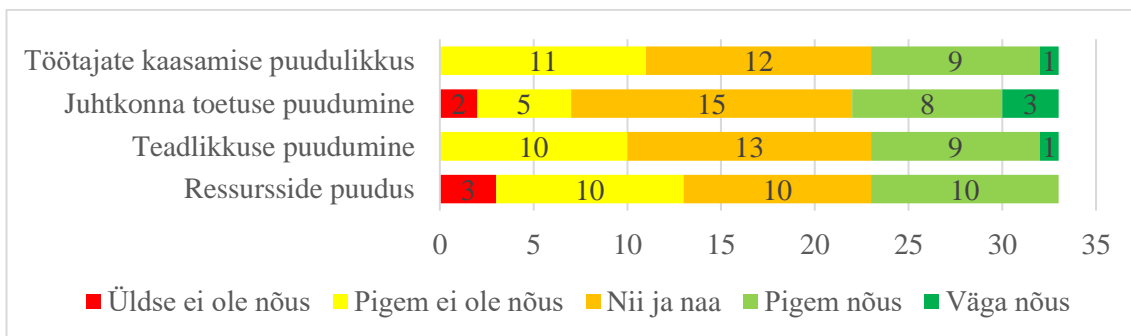
Joonis 3 kujutab ettevõtte erinevate ametipositsioonide töötajate enesehinnangut kaasatuse osas säästliku ressursikasutuse praktikates. Teenindajate ja kokkade seast on enamik töötajaid (n=20) hinnanud enda kaasatust kas keskmise või kõrge tasemega.

Joonis 3. Töötajate kaasatus keskkonnasäästlike praktikate rakendamisel.

V Spaahotelli valdkonnajuhtide ja osakonnajuhtide seas on kõrge või keskmine kaasatuse tase 4 töötajal. Vahetusevanemate hulgas on kõrge kaasatus esindatud 1 töötaja poolt, samas kui madal kaasatus on samuti 1 töötaja puhul. Teenindajate ja kokkade kategoorias näitab joonis, et kõrge kaasatuse taset esineb 3 töötajal, keskmine kaasatus on 17 töötajal ning madal kaasatus 6 töötajal (vt joonis 3).

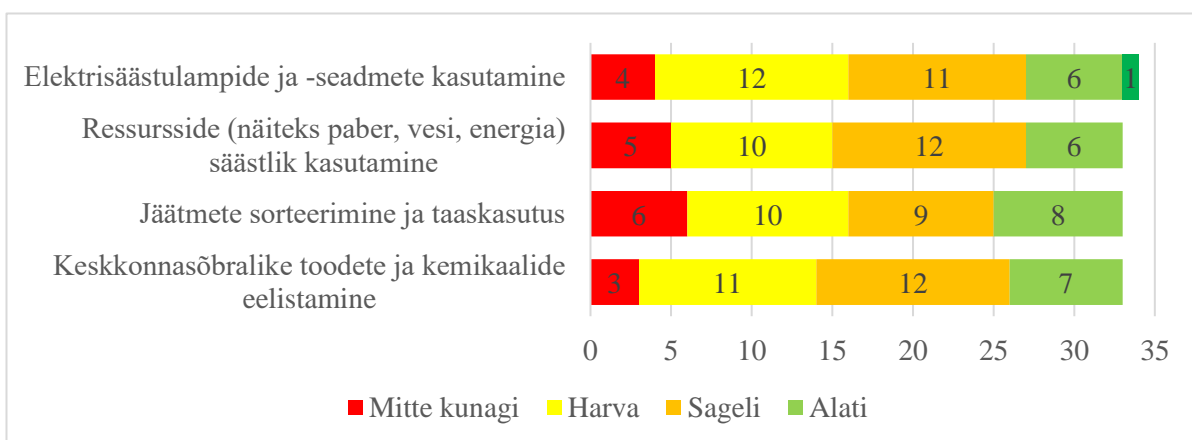
Joonis 4 kajastab töötajate hinnanguid neljale keskkonnasäästlikkuse rakendamise takistusele ettevõttes. Peamine mure on töötajate kaasamise puudulikkus, mida 33 töötajat peavad suureks või mõõdukaks probleemiks, sealhulgas 1, kes näeb seda väga suure probleemina. Juhtkonna toetuse puudumist peab 20 töötajat keskmiseks või suureks mureks, sealhulgas 3, kes tunnevad, et see on väga suur probleem. Teadlikkuse puudumist tunnistab probleemina 23 töötajat, sh üks, kes on väga nõus, et see on oluline takistus. Ressursside, seal hulgas rahaliste vahendite, aja ja personali puudust tajuvad 30 töötajat eri tasemetel.

Joonis 4. Keskkonnasäästlike initsiatiivide takistused.

Kui võrrelda jooniselt 4 nähtavaid keskkonnasäästlike initsiatiivide takistusi tööstaažide lõikes, ilmneb, et pikema tööstaažiga töötajad (üle viie aasta) tajuvad töötajate kaasamise puudulikkust, juhtkonna toetuse puudumist ja ressursside nappust kui keskmisi või suuri takistusi. Lühema tööstaažiga töötajad, 1–3 aastat, märkisid neid takistusi pigem keskmise tähtsusega, välja arvatud teadlikkuse puudumist, mida peetakse oluliseks probleemiks kõikide tööstaaži gruppide seas.

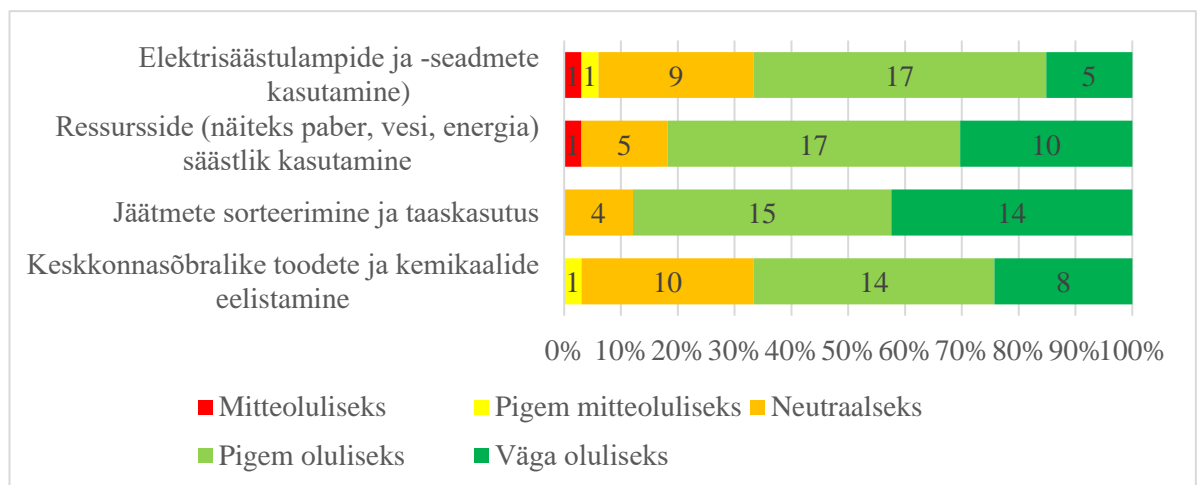
Joonis 5 näitab nelja keskkonnasäästliku praktika kasutamist: elektrisäästulampide ja -seadmete kasutamine, ressursside säästlik kasutamine, jäätmete sorteerimine ja taaskasutus ning keskkonnasõbralike toodete ja kemikaalide eelistamine. Elektrisäästulampide ja -seadmete kasutamisel 12 töötajat harva, 11 sageli, 6 alati kasutavad, 4 ei kasuta üldse. Vanuse grupiti, eriti 55-aastased ja vanemad, on aktiivsed nende kasutamisel. Ressursside säästlikku kasutamist järgivad 12 töötajat sageli, 10 harva, 6 alati; 5 arvavad, et ei kasuta ressursse säästlikult.

Joonis 5. Rakendatavad keskkonnasäästlikud praktikad.

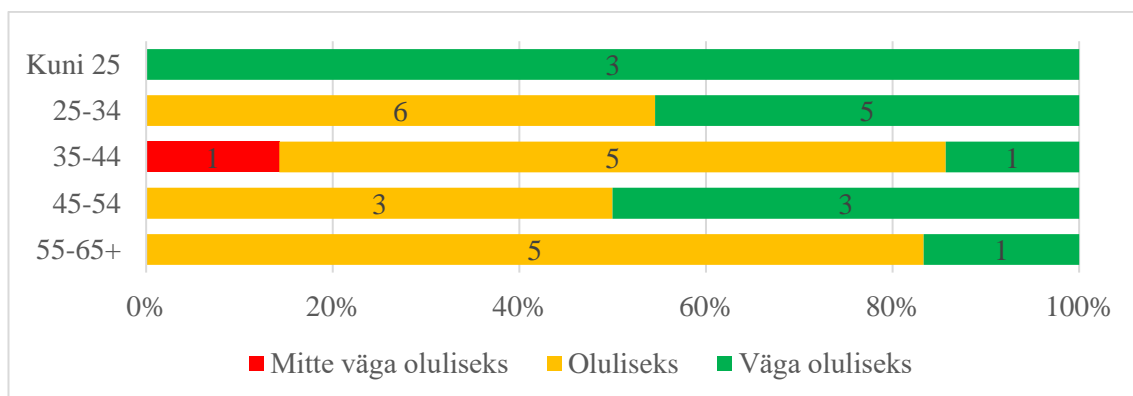
Jäätmete sorteerimise ja taaskasutuse osas on kõige levinum vastus samuti harva (n=10), millele järgneb sageli (n=9) ja alati (n=8), kusjuures 6 töötajat ei sorteeri jäätmeid ega taaskasuta neid kunagi. Siiski on märgatav, et 35–44-aastaste hulgas esineb kõhklusi, kus osa ei sorteeri jäätmeid üldse. Keskkonnasõbralike toodete ja kemikaalide eelistamisel on 12 töötajat, kes teevad seda sageli, 11 harva ja 7 alati, kuid 3 töötajat ei eelista keskkonnasõbralikke tooteid kunagi. Eriline aktiivsus ilmneb 45–54-aastaste töötajate seas, kes näitavad suurt pühendumust keskkonnasõbralikele alternatiividele (vt joonis 5).

Jooniselt 6 väljendatud töötajate arvamused keskkonnasäästlike praktikate olulisusest ettevõtte igapäevastes tegevustes näitavad, et keskkonnateadlikkus on töökohal kõrgelt hinnatud. Ressursside säästlik kasutamine, nagu vee, energia ja paberi kasutamisel (17 väga oluliseks ja 10 pigem oluliseks peetud), jäätmete sorteerimine ja taaskasutus (14 väga oluliseks ja 15 pigem oluliseks peetud), samuti keskkonnasõbralike toodete ja kemikaalide eelistamine (14 väga oluliseks ja 10 pigem oluliseks peetud), on tegevused, millele töötajad omistavad suurt tähtsust, peegeldades üldist suhtumist säästvamatesse tarbimisharjumustesse.

Joonis 6. Keskkonnasäästlike praktikate olulisus.

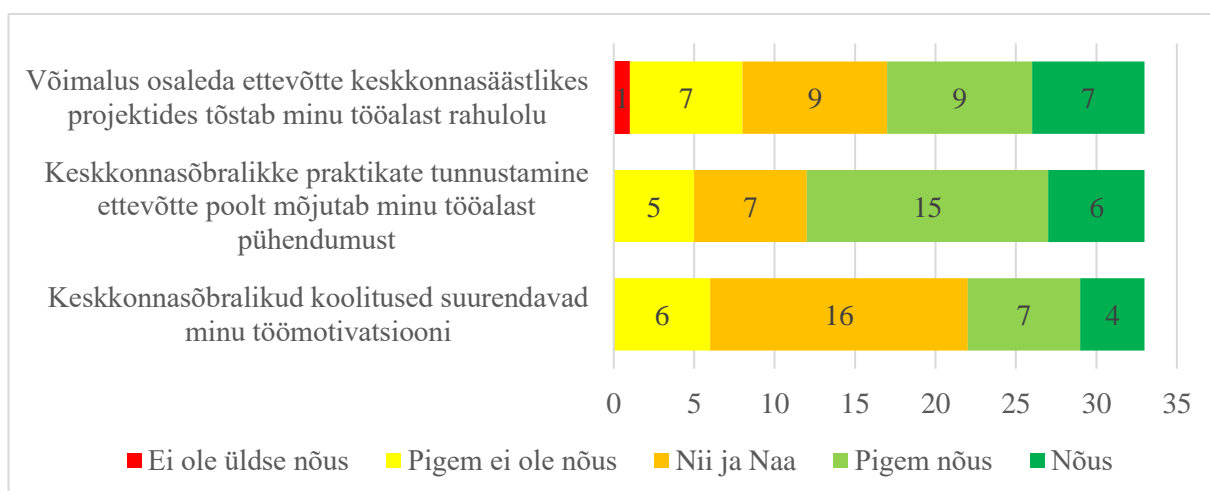
Joonis 7 illustreerib töötajate veendumusi nende isikliku panuse osas ettevõtte keskkonnavalaste eesmärkide saavutamisel, pakkudes andmeid vanusegruppide kaupa. Kuni 25 aastased peavad kõik oma panust keskkonnasäästlikkuse saavutamisel väga oluliseks, 25–34-aastased peavad oma individuaalset panust oluliseks (n=6) või väga oluliseks (n=5). Üks vastanu ei pidanud oma panust oluliseks, vanusegrupis 35–44.

Joonis 7. Individuaalse panuse olulisus keskkonnasäästlikkuse saavutamisel.

Sarnane jaotus ilmneb ka 45–54-aastaste seas, kus 3 töötajat on valinud iga kategooria, näidates selles vanuserühmas erinevaid arvamusi oma panuse tähtsusest. 55-65+ aastased peavad oma panust oluliseks (n=5) ja väga oluliseks (n=1). (vt joonis 7).

Joonis 8 kirjeldab kolme väite põhjal töötajate suhtumist keskkonnasäästlikkusse ja selle mõju nende rahulolule, pühendumusele ning motivatsioonile. Lisaks on käsitletud iga väite puhul tööstaaži andmed, mis aitavad mõista erinevaid suhtumisi kogemuste põhjal.

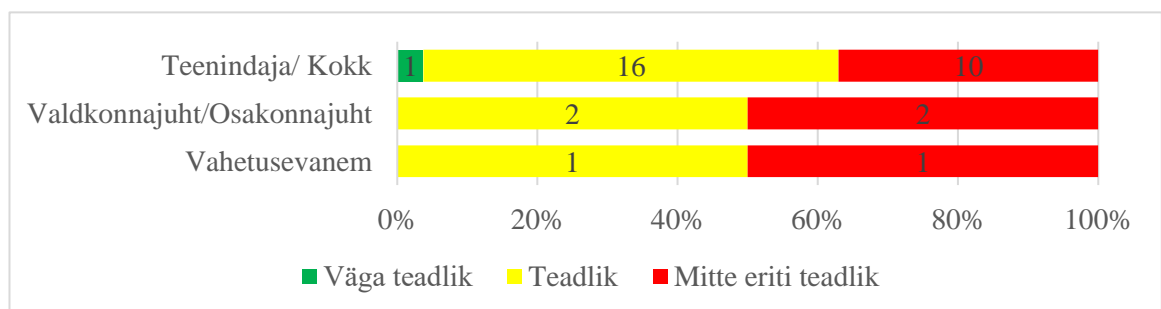
Joonis 8. Keskkonnasõbralikkuse mõju töömotivatsioonile.

Esimene väide keskendub küsimusele, kas töötajate rahulolu suureneb, kui neil on võimalus osaleda ettevõtte keskkonnasäästlikes projektides. Andmete põhjal ei nõustu üks töötaja üldse (n=1). Siiski näitavad töötajad erinevat nõustumise taset, olles pigem nõus (n=9), neutraalsed (n=9) või täielikult nõus (n=7). See viitab üldiselt positiivsele suhtumisele keskkonnasäästlike projektidega liitumisel.

Teine väide käsitleb keskkonnasõbralike praktikate tunnustamist ettevõtte poolt ja selle mõju töötajate pühendumusele. Kokku on 21 töötajat nõus või pigem nõus (n=21), samal ajal kui 7 jäävad neutraalseks (n=7). Tööstaaži analüüs näitab, et rohkem kui viie aasta kogemusega töötajad kipuvad olema sagedamini nõus või pigem nõus, mis viitab suuremale pühendumusele kogenumate töötajate seas.

Kolmas väide uurib, kas keskkonnasõbralikud koolitused suurendavad töötajate töömotivatsiooni. Töötajatest 16 on pigem nõus, 7 täielikult nõus ja 4 neutraalsed, mis kokku teeb 27 töötajat, kes näevad koolitustes motivatsioonilist väärtust. Lisaks on 6 töötajat pigem mitte nõus ja 16 jäävad neutraalseks, mis näitab erinevaid suhtumisi koolitustesse. Tööstaaži analüüsist selgub, et 3-5 aasta kogemusega töötajad ja üle 5 aasta kogemusega töötajad kipuvad olema rohkem neutraalsed.

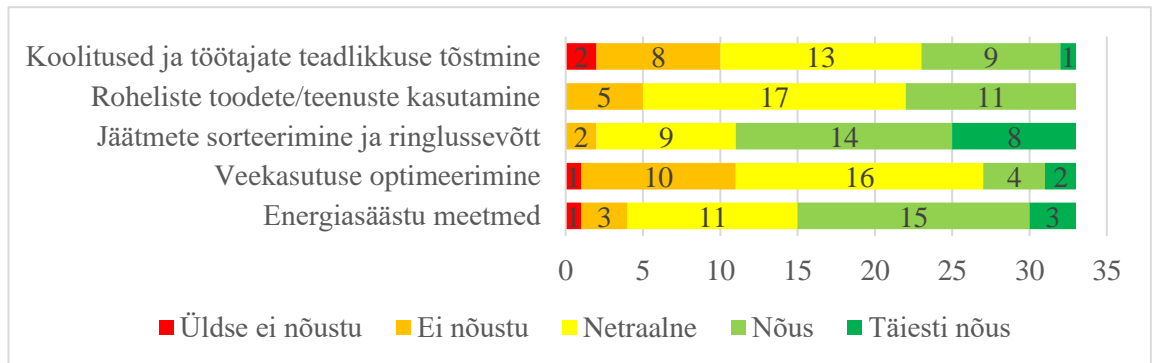
Joonis 9 annab ülevaate erinevate ametikohtade töötajate enesehinnangust oma teadlikkusele ettevõtte keskkonnaalastest strateegiatest. Teenindajate ja kokkade seas on vaid üks töötaja märkinud end väga teadlikuks. Enamik tunnevad end lihtsalt teadlikuna (n=16) ning 10 töötajat peavad end mitte eriti teadlikuks. See näitab, et teenindajate ja kokkade hulgas on teadlikkus ettevõtte keskkonnastrateegiatest suhteliselt madal.

Joonis 9. Ettevõtte keskkonnastrateegiate mõistmise tase

Valdkonnajuhtide ja osakonnajuhtide puhul täheldatakse võrdset jagunemist nende teadlikkuse tasemetel vahel, kus kaks töötajat on valinud teadlik ja samuti kaks on märkinud mitte eriti teadlik. Vahetusevanemate hulgas on samuti võrdne jagunemine, üks peab end teadlikuks ja teine mitte eriti teadlikuks. See näitab, et nende ametite vahel puudub üksmeel teadlikkuse osas.

Joonis 10 annab ülevaate töötajate hinnangutest ettevõtte keskkonnasäästlikkuse strateegiale. Kokkuvõttes hinnatakse ettevõtte poolt kasutatavaid rohelisi tooteid ja teenuseid ning jäätmete sorteerimist ja ringlussevõttu positiivselt. See näitab, et töötajad peavad neid tegevusi ettevõttes laialdaselt aktsepteerituks ja oluliseks. Koolituste efektiivsus on aga küsimärgi all, kuna 13 töötajat on neutraalsed, 9 nõustuvad ja 8 ei nõustu nende tõhususega.

Joonis 10. Ettevõtte rakendatavad keskkonnasäästlikud praktikad

Enamik töötajaid suhtub ettevõtte rohelistesse toodetesse neutraalselt: 17 on neutraalsed, 5 ei nõustu ja 11 nõustuvad. See näitab, et kuigi suurem osa peab lähenemist asjakohaseks, on rahulolematuid. Jäätmete sorteerimise ja ringlussevõtu puhul on 14 nõus ja 8 täiesti nõus ettevõtte meetmetega; 9 on neutraalsed ja 2 ei nõustu. Veekasutuse optimeerimise osas on enamik töötajaid neutraalsed, ainult 6 on nõus või täiesti nõus, mis võib viidata teadmiste puudumisele. Energiatõhususe osas on 15 nõus ja 3 täiesti nõus, kuid 11 on neutraalsed ja mõned ei nõustu, mis peegeldab erimeelsusi energia säästumeetmete tähtsuse üle.

Ettevõtte töötajad tajuvad keskkonnamärgiste tähtsust erinevalt. Väike rühm töötajaid näeb neid kui minimaalse mõjuga, kajastades seisukohta, et keskkonnamärgised ei ole ettevõtte peamiste eesmärkide hulgas esmatähtsad. Seevastu suurem osa töötajatest tunnustab keskkonnamärgiste tähtsust, ent paigutab need teiste eesmärkide seas, viidates tasakaalustatud lähenemisele ettevõtte eesmärkide seas. Väiksem osa töötajatest peab keskkonnamärgiseid väga olulisteks, uskudes, et nende märgiste taotlemine ja omamine mõjutab ettevõtte igapäevast tööd positiivselt.

3. JÄRELDUSED JA ETTEPANEKUD

Ettevõtte töötajaskond on mitmekesine, kus enamik töötajatest töötab teenindajate või kokkadena. Tööstaaži jaotus näitab, et paljud töötajad on pikaajalise kogemusega, mis aitab kaasa ettevõtte stabiilsusele ja oskuste arendamisele. See pikaajaline kogemus võib oluliselt kaasa aidata jätkusuutlike ja keskkonnasõbralike tööpraktikate edendamisele, kuna kogunud töötajad on sageli oma valdkonna asjatundjad ja suudavad efektiivselt juhendada nooremaid kolleege. Näiteks võiks ettevõtte rakendada mentorlusprogramme, mis toetavad teadmiste ja keskkonnasõbralike töövõtete edasiandmist (Wang et al., 2021). Selle strateegia abil saab V Spaahotell ja konverentsikeskus mitte ainult suurendada töötajate teadlikkust keskkonnamõjudest, vaid ka vähendada ressursside raiskamist ja parandada tööprotsesside efektiivsust, muutes äritegevuse keskkonnasäästlikumaks.

Juhtkonna pühendumus keskkonnasäästlikkusele on töötajate seas üldiselt positiivselt vastu võetud, ent teenindajate ja kokkade hulgas esineb vähem pühendumist. Juhtkonna pühendumus keskkonnasäästlikkusele on kriitiline töötajate kaasamisel keskkonnasäästlikkuse eesmärkidesse, nagu väidavad Malik et al. (2020). Seetõttu annab analüüs kindla soovitus suurendada juhtkonna ja töötajate vahelist suhtlust, tehes ettepaneku korraldada regulaarseid koosolekuid ja saata infokirju, et selgitada keskkonnavalaseid eesmärke ja tutvustada, kuidas iga töötaja saab nende saavutamisele kaasa aidata. Selline lähenemine aitab tagada, et kõik töötajad, olenemata ametikohast, tunnevad end osana ettevõtte keskkonnasäästlikest püüdlustest ja on motiveeritud neid eesmärke toetama.

Töötajate kaasamise määr keskkonnasäästlike praktikate rakendamisel varieerub ametikohtade lõikes. Valdkonnanjuhid on tavaliselt rohkem kaasatud, samas kui teenindajad ja kokad tunnevad end vähem kaasatuna. See võib viidata kommunikatsioonilünkadele või erinevatele prioriteetidele. Afsar ja Umrani (2019) rõhutavad, et töötajate kaasamine on oluline keskkonnasäästlike praktikate edukaks

rakendamiseks. Töökohal keskkonnateadlikkuse tase ja keskkonnasõbralike käitumiste sagedus erinevad. Üldiselt on suurem teadlikkus ja keskkonnasõbralike käitumiste sagedus seotud ettevõtte püsiva konkurentsieelisega (Malik jt., 2020). See rõhutab juhtkonna olulist rolli töötajate keskkonnateadlikkuse tõstmisel ja kaasamisel, toetades ettepanekut suurendada juhtkonna ja töötajate vahelist suhtlust. Uuringu põhjal teeb töö autor soovitus luua selgemad eesmärgid ja suurendada töötajate kaasatust, näiteks korraldades küsitlusi või tagasisidesessioone, et mõista nende vajadusi ja ootusi.

Keskkonnasäästlike algatuste rakendamisel ilmnevad mitmesugused takistused, nagu ressursside puudus, teadlikkuse vähesus ning juhtkonna napp toetus. Analüüs näitab, et kauem ettevõttes töötanud töötajad võivad tajuda neid takistusi suurematena (Dolnicar & Demeter, 2024). See toob esile, et takistused ei ole ainult individuaalsed, vaid ka süsteemsed, mis rõhutab vajadust ressursside optimeerimise ja teadlikkuse tõstmise järele. Uuringu põhjal tehakse ettepanek V Spaahotellil rakendada mitmeid konkreetseid meetmeid, et parandada keskkonnasäästlike algatuste tõhusust. Esiteks on oluline korraldada regulaarseid koolitusi ja seminare keskkonnasäästlikkuse teemadel. Selline hariduslik lähenemine tõstab töötajate teadlikkust ja oskusi, mis on oluline samm keskkonnasäästlike praktikate laiemaks rakendamiseks. Teiseks on soovitatav investeerida uutesse tehnoloogiatesse, mis toetavad keskkonnasäästlikkust ja suurendavad tööprotsesside efektiivsust, aidates sellega vähendada üldist ressursikasutust. Kolmandaks peab ettevõtte välja töötama ressursside juhtimise plaani, mis tagab ressursside optimaalse kasutamise ja minimeerib raiskamist kogu organisatsioonis. Lõpuks on oluline luua süsteem, mis soodustab avatud suhtlust ja tagasisidet juhtkonna ning töötajate vahel. See aitab paremini mõista ja käsitleda keskkonnasäästlike praktikate rakendamisel esinevaid takistusi, tagades kõigi töötajate kaasatuse ja pühendumuse ettevõtte keskkonnavalastele eesmärkidele.

Keskkonnasäästlike praktikate rakendamine varieerub, kus mõned valdkonnad, nagu jäätmete sorteerimine ja taaskasutus, on levinumad, samas kui teised, nagu energiakasutus, on vähem levinud. Sharma (2023) rõhutab, et keskkonnasäästlike praktikate järjepidev rakendamine on oluline töötajate kaasamiseks ja keskkonnasäästlikkuse strateegia edukaks toimimiseks. Uuringu suunab mõtlema, et ettevõttel on oluline motiveerida töötajaid keskkonnasäästlike praktikate rakendamisel,

näiteks pakkudes preemiaprogramme või tunnustades neid, kes on näidanud silmapaistvat pühendumust keskkonnasäästlikkusele. Samuti on oluline vähendada paberikasutust, minnes üle digitaalsetele lahendustele nagu e-arved, digitaalsed menüüd ja veebipõhised sisse- ja väljaregistreerimise süsteemid.

Individuaalne panus keskkonnasäästlikkuse saavutamisel on töötajate seas hinnatud. Töötajad tunnevad, et nende individuaalne panus on oluline ettevõtte keskkonnasäästlikkuse saavutamisel. Malik jt. (2020) märgivad, et töötajate individuaalne kaasatus toetab ettevõtte jätkusuutlikkuse edukat rakendamist. Ettevõtte võiks julgustada töötajaid osalema keskkonnasäästlikkuse algatustes ja luua tunnustamissüsteemi, mis premeerib töötajaid nende panuse eest. Näiteks võib ettevõtte korraldada keskkonnaalaseid võistlusi või tunnustada kuu parimaid töötajaid, kes on panustanud keskkonnasäästlikkuse eesmärkidesse.

Keskkonnasõbralikkuse mõju töömotivatsioonile võib olla positiivne, kuid mõningatel juhtudel võib mõju olla piiratud. Dolincar ja Demeter (2024) rõhutavad, et keskkonnasõbralikkus võib suurendada töötajate motivatsiooni, kuid sellega peab kaasnema toetav kultuur. Ettevõttel tuleb kasuks pakkuda isikupärastatud koolitusprogramme, mis vastavad töötajate motivatsioonivajadustele, ja tagada, et tunnustamine keskkonnasõbralikkuse eest on kooskõlas töökoha kultuuriga. Näiteks võib ettevõtte pakkuda paindlikke tööaegu või täiendavat puhkust töötajatele, kes näitavad silmapaistvat pühendumust keskkonnasäästlikkusele.

Ettevõtte keskkonnastrateegiate mõistmise tase erineb ametipositsioonide lõikes. Teenindajate ja kokkade seas on vähem teadlikke töötajaid ettevõtte keskkonnastrateegiatest, samas kui vahetusevanemad ja valdkonnajuhid on tavaliselt teadlikumad. Sharma (2023) rõhutab, et töötajate teadlikkus keskkonnasäästlikkuse strateegiatest on oluline ettevõtte jätkusuutlikkuse saavutamiseks. Ettevõtte peaks suurendama kommunikatsiooni ja korraldama koolitusi, et parandada töötajate arusaamist keskkonnastrateegiatest. Lisaks mentorlussüsteemi loomisele võib ettevõtte kaaluda digitaalse õppeplatvormi arendamist, kus töötajad saavad ligipääsu interaktiivsetele koolitusmaterjalidele ja veebiseminaridele. See võimaldab töötajatel õppida omas tempos ja süvendada oma teadmisi keskkonnastrateegiatest, samuti suurendada kaasatust ja teadlikkust läbi regulaarsete uuenduste ja temade käsitlemise.

Ettevõtte rakendatavate keskkonnasäästlike praktikate analüüs näitab, et töötajad on üldiselt teadlikud keskkonnasäästlikkuse tähtsusest, kuid praktikas võivad esineda puudujäägid. Energiatõhususe meetmete rakendamisel võib täheldada olulisi erinevusi töötajate vahel. Malik jt. (2020) rõhutavad, et terviklik keskkonnasäästlikkuse strateegia, mis hõlmab erinevaid aspekte, aitab ühtlustada töötajate arusaamist ja suurendada nende kaasatust. Ettevõtte võib töötada välja tervikliku keskkonnasäästlikkuse strateegia, mis hõlmab erinevaid aspekte, nagu energiakasutus, jäätmete sorteerimine ja veekasutus. Regulaarsed koolitused ja teadlikkuse tõstmine aitavad edendada keskkonnasäästlikkust ja suurendada töötajate osalemist.

Lõpetuseks näitab töötajate arvamus keskkonnamärgiste olulisuse kohta majutusettevõttes, et kuigi enamik töötajaid peab keskkonnamärgiste saamist tähtsaks, leidub ka neid, kes peavad nende mõju väiksemaks või neutraalseks. Dolincar ja Demeter (2024) tõstavad esile, et keskkonnamärgised võivad anda ettevõttele konkurentsieelise, kuigi nende mõju võib varieeruda. Bernard ja Nicolau (2022) märgivad, et ettevõtte keskkonnasertifikaat on märk ettevõtte pühendumusest jätkusuutlikele ja keskkonnasõbralikele tavadele. Ettevõttel on oluline suurendada teadlikkust keskkonnamärgiste olulisusest ja korraldada koolitusi, mis rõhutavad nende praktilist väärtust. Lisaks peab V Spaahotell välja töötama strateegia keskkonnamärgiste saamiseks ja säilitamiseks, mis võib hõlmata jätkusuutlike praktikate laiendamist ja töötajate kaasamist keskkonnateemalistesse projektidesse.

KOKKUVÕTE

Käesoleva lõputöö peamine eesmärk oli uurida ja analüüsida V Spaahotelli ja konverentsikeskuse keskkonnasäästlike praktikaid ning pakkuda välja praktilisi soovitusi, kuidas ettevõtte saab oma tegevust veelgi jätkusuutlikumaks muuta. Selle eesmärgi saavutamiseks tugines uurimus jätkusuutlikkuse ja rohelise majanduse teoreetilistele raamistikele ning keskendus praktilistele strateegiatele nagu energiasääst, jäätmete vähendamine ja taaskasutus.

Analüüsides hotelli praeguseid keskkonnasäästlike praktikaid, selgus, et V Spaahotell on teinud märkimisväärseid edusamme mitmetes valdkondades. Nende hulka kuuluvad energiakasutuse optimeerimine ja jäätmete sorteerimise süsteemid, mis demonstreerivad hotelli pühendumust keskkonnasäästlikkusele. Siiski tuvastati uurimuses ka mitmeid valdkondi, kus on võimalik tegevust parendada. Soovitused, mis põhinevad nii teoreetilistel aruteludel kui ka praktilisel analüüsil, hõlmavad investeeringuid taastuenergiaallikatesse, vee tarbimise vähendamise strateegiaid, jäätmete ringlussevõtu süsteemide tõhustamist ja töötajate keskkonnateadlikkuse suurendamist regulaarsete koolituste kaudu.

Töö lõpus hinnati, kuidas esitatud soovitused võiksid mõjutada hotelli tulevikustrateegiaid ja aidata kaasa selle pikaajalisele keskkonnasäästlikkusele. Analüüsi käigus selgus, et kuigi hotell on juba rakendanud mitmeid algatusi rohelisema tuleviku nimel, võimaldavad soovitatud meetmed saavutada veelgi suuremat mõju, toetades seeläbi hotelli jätkusuutlikkust ja konkurentsivõimet. Olulisemaks järelduseks on see, et hotell on edukalt rakendanud jäätmete sorteerimise süsteeme, kuid on ruumi parendusteks jäätmete ringlussevõtu tõhustamisel. Kuigi vee säästumeetmeid on rakendatud, on oluline arendada täiendavaid vee tarbimise vähendamise strateegiaid, nagu veevoolu piiravad seadmed ja lekete tuvastamise süsteemid. Peamisteks soovitusteks on veetõhusate seadmete paigaldamine ja tehnoloogiate rakendamine, mis aitavad veelgi vähendada

veekasutust hotelli tegevustes. Kõige praktilisem soovitus on korraldada regulaarseid koolitusi ja töötubasid töötajatele, et tõsta nende teadlikkust keskkonnakaitse praktikatest ja nende rollist jätkusuutlikkuse edendamisel.

Kokkuvõtteks on käesolev uurimustöö näidanud, et V Spaahotelli pühendumus keskkonnasäästlikkusele on oluline, kuid mitte piisav. Töö eesmärk sai täidetud, kuna suudeti tuvastada olulised parandusvajadused ning pakkuda välja teostatavad ja mõõdetavad strateegiad nende lahendamiseks. Järeldused ja soovitused aitavad hotellil edasi liikuda veelgi keskkonnateadlikuma ja jätkusuutlikuma tegevuse suunas. Samuti pakub lõputöö väärtuslikku panust laiemale arutelule majutussektori keskkonnasäästliku arengu üle, näidates, kuidas teoreetilisi kontseptsioone saab edukalt rakendada praktilistes tegevustes, toetades sektori pidevat arengut ja jätkusuutlikkust.

VIIDATUD ALLIKAD

- Acampora, A., Lucchetti, M. C., Merli, R., & Ali, F. (2022). The theoretical development and research methodology in green hotels research: A systematic literature review. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 51, 512-528. <https://doi.org/10.1016/j.jhtm.2022.05.007>
- Afsar, B., & Umrani, W. A. (2019). Corporate social responsibility and pro-environmental behavior at workplace: The role of moral reflectiveness, coworker advocacy, and environmental commitment. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 27(1), 109–125. <https://doi.org/10.1002/csr.1777>
- Alkhodary, D. (2023). Integrating Sustainability into Strategic Management: a Path Towards Long-Term Business Success. *International Journal of Professional Business Review*. <https://doi.org/10.26668/businessreview/2023.v8i4.1627>
- Al-Swidi, A. K., Gelaidan, H. M., & Saleh, R. M. (2021). The joint impact of green human resource management, leadership, and organizational culture on employees' green behaviour and organisational environmental performance. *Journal of Cleaner Production*, 316, 128112. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2021.128112>
- Babones, S. (2015). Interpretive Quantitative Methods for the Social Sciences. *Sociology*, 50(3), 453-469. <https://doi.org/10.1177/0038038515583637>
- Bansal, P., & Roth, K. (2000). Why Companies Go Green: A Model of Ecological Responsiveness. *The Academy of Management Journal*, 43(4), 717-736. <https://doi.org/10.2307/1556363>
- Benur, A. M., & Bramwell, B. (2015). Tourism product development and product diversification in destinations. *Tourism Management*, 50, 213-224. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2015.02.005>
- Bernard, S., & Nicolau, J. L. (2022). Environmental certification and hotel market value. *International Journal of Hospitality Management*, 101, 103129. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2021.103129>

- Bianco, S., Bernard, S., & Singal, M. (2023). The impact of sustainability certifications on performance and competitive action in hotels. *International Journal of Hospitality Management*, 108, 103379. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2022.103379>
- Bottega, L., Brécard, D., & Delacote, P. (2024). Advertising, ecolabeling and consumers' beliefs: Greenwashing or not? *Economics Letters*. <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2023.111513>
- Budeanu, A. (2005). Impacts and responsibilities for sustainable tourism: a tour operator's perspective. *Journal of Cleaner Production*, 13(2), 89-97. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2003.12.024>
- Bulanov, N., Suvorov, A., Blyuss, O., Munblit, D., Butnaru, D., Nadinskaia, M., & Zaikin, A. (2021). Basic principles of descriptive statistics in medical research. *Sechenov Medical Journal*. <https://doi.org/10.47093/2218-7332.2021.12.3.4-16>
- Chan, E. S. W., Okumus, F., & Chan, W. (2017). The Applications of Environmental Technologies in Hotels. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 26(1), 23-47. <https://doi.org/10.1080/19368623.2016.1176975>
- Čičin-Šain, D., Brlečić Valčić, S., & Janković, S. (2023). Interdependence of sustainability factors in tourism in the context of sustainability reporting. *ToSEE – Tourism in Southern and Eastern Europe*, 7, 59-70. <https://doi.org/10.20867/tosee.07.4>
- Clark, T., Foster, L., & Bryman, A. (2019). 13. Analysing Quantitative Data. *How to do your Social Research Project or Dissertation*, 95-96. <https://doi.org/10.1093/hepl/9780198811060.003.0013>
- Dani, R., Tiwari, K., & Negi, P. (2021). Ecological approach towards sustainability in hotel industry. *Materials Today: Proceedings*, 46(20), 10439-10442. <https://doi.org/10.1016/j.matpr.2020.12.1020>
- Deloitte. (2023). *Travel and Hospitality Industry Outlook*. Retrieved from <https://www2.deloitte.com/us/en/pages/consumer-business/articles/travel-hospitality-industry-outlook.html>
- Díaz-García, C., González-Moreno, Á., & Sáez-Martínez, F. J. (2015). Eco-innovation: insights from a literature review. *Innovation: Management, Policy & Practice*, 17(1), 6-23. <https://doi.org/10.1080/14479338.2015.1011060>

- Dolnicar, S., & Demeter, C. (2024). Why targeting attitudes often fails to elicit sustainable tourist behaviour. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 36(3), 730-742. <https://doi.org/10.1108/IJCHM-07-2022-0828>
- Dumont, J., Shen, J., & Deng, X. (2016). Effects of green HRM practices on employee workplace green behavior: The role of psychological green climate and employee green values. *Human Resource Management*, 56(4), 613-627. <https://doi.org/10.1002/hrm.21792>
- Duric, Z., & Potočnik Topler, J. (2021). The Role of Performance and Environmental Sustainability Indicators in Hotel Competitiveness. *Sustainability*, 13(12), 6574. <https://doi.org/10.3390/su13126574>
- Dyllick, T., & Hockerts, K. (2002). Beyond the business case for corporate sustainability. *Business Strategy and the Environment*, 11(2), 130-141. DOI:10.1002/bse.323
- EMF. (2013). Towards the circular economy: Economic and business rationale for an accelerated transition. Retrieved from <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/towards-the-circular-economy-vol-1-an-economic-and-business-rationale-for-an-accelerated-transition>
- Enz, C. A., & Siguaw, J. A. (1999). Best hotel environmental practices. *Cornell Hospitality Quarterly*, 40(5). <https://doi.org/10.1177/001088049904000511>
- Ekins, P. (2000). *Economic Growth and Environmental Sustainability: The Prospects for Green Growth*. London: Routledge.
- EU Ecolabel. (2021). Accommodation Services. Retrieved from http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/index_en.htm.
- Euroopa Komisjon. (2023). Euroopa roheline kokkuleppe elluviimine. Retrieved from https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/delivering-european-green-deal_et
- Geissdoerfer, M., Savaget, P., Bocken, N. M. P., & Hultink, E. J. (2017). The Circular Economy – A new sustainability paradigm? *Journal of Cleaner Production*, 143, 757-768. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2016.12.048>
- Green Key International. (2021). Green Key Criteria. Retrieved from <https://www.greenkey.global/>

- Haljasmets, K., Lõhmus, L., Toomla, A., & Pedjasaa, M. (2023). Rohepöörde hetkeolukord, eeldused, mõju ja investeringu- ning toetusvajadused turismisektorile 2022. Haap Consulting OÜ.
[https://static.visitestonia.com/docs/4068783_lopparuanne-30.09%20\(3\)](https://static.visitestonia.com/docs/4068783_lopparuanne-30.09%20(3))
- Jones, P., Hillier, D., & Comfort, D. (2016). Sustainability in the hospitality industry: Some personal reflections on corporate challenges and research agendas. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 28(1), 36-67. DOI: 10.1108/IJCHM-11-2014-0572
- Kabaj, B., & Varese, E. (2022). The popularity of EU Ecolabel product certification in Poland. *Scientific Papers of Silesian University of Technology, Organization and Management Series*, (163), 186-197. Silesian University of Technology Publishing House. <http://dx.doi.org/10.29119/1641-3466.2022.163.10>
- Kantabutra, S. (2012). Putting Rhineland principles into practice in Thailand: Sustainable leadership at Bathroom Design Company. *Global Business and Organizational Excellence*, 31, 6-19. <https://doi.org/10.1002/JOE.21442>
- Kemp, R., & Pearson, P. (2007). Final report MEI project about measuring eco-innovation (Project No: 044513, Deliverable 15). UM-MERIT
- Khan, M. I., Khalid, S., Zaman, U., José, A. E., & Ferreira, P. (2021). Green Paradox in Emerging Tourism Supply Chains: Achieving Green Consumption Behavior through Strategic Green Marketing Orientation, Brand Social Responsibility, and Green Image. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(18), 9626. <https://doi.org/10.3390/ijerph18189626>
- Lagerspetz, M. (2017). Ühiskonna uurimise meetodid: Sissejuhatus ja väljajuhatus. TLÜ Kirjastus
- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. (2022). Turismistrateegia 2022-2025. Retrieved from <https://www.mkm.ee/uudised/minister-kinnitas-turismi-arengusuunad-aastateks-2022-2025>
- Makanyeza, C., Svotwa, T. D., & Jaiyeoba, O. (2021). The effect of consumer rights awareness on attitude and purchase intention in the hotel industry: Moderating role of demographic characteristics. *Cogent Business & Management*, 8(1), 1898301. <https://doi.org/10.1080/23311975.2021.1898301>

- Maimouna, Y., & Stephan, S M. (2019). A Review of Eco-labels and their Economic Impact. *International Review of Environmental and Resource Economics*, 13(1-2), 119-163. <https://doi.org/10.1561/101.00000107>
- Malik, S. Y., Cao, Y., Mughal, Y. H., Kundi, G. M., Mughal, M. H., & Ramayah, T. (2020). Pathways towards sustainability in organizations: Empirical evidence on the role of green human resource management practices and green intellectual capital. *Sustainability*, 12(8), 3228. <https://doi.org/10.3390/su12083228>
- Mensah, I. (2006). Environmental management practices among hotels in the greater Accra region of Ghana. *International Journal of Hospitality Management*, 25(3), 414-431. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2005.02.003>
- Nain, S., Mail, R., Lajuni, N., & Sondoh, S. Jr. (2020). Customer satisfaction through management accounting practices in the hotel industry. *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences*, 10(3). <http://dx.doi.org/10.6007/IJARAFMS/v10-i3/7752>
- Nelson, K. M., Partelow, S., Stähler, M., Graci, S., & Fujitani, M. (2021). Tourist willingness to pay for local green hotel certification. *PLoS ONE*, 16(2), e0245953. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0245953>
- Ogiemwonyi, O., Alam, M. N., Hago, I. E., Azizan, N. A., Hashim, F., & Hossain, M. S. (2023). Green innovation behaviour: Impact of industry 4.0 and open innovation. *Heliyon*, 9(6), e16524. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e16524>
- Perramon, J., Oliveras-Villanueva, M., & Llach, J. (2022). Impact of service quality and environmental practices on hotel companies: An empirical approach. *International Journal of Hospitality Management*, 107, 103307. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2022.103307>
- Prakash, S., Sharma, V. P., Singh, R., Vijayvargy, L., & Nilash. (2023). Adopting green and sustainable practices in the hotel industry operations - an analysis of critical performance indicators for improved environmental quality. *Management of Environmental Quality: An International Journal*, 34(4), 1057–1076. <https://doi.org/10.1108/MEQ-03-2022-0090>
- Riigi Teataja. (2012). Vabariigi Valitsuse määrus. Retrieved from <https://www.riigiteataja.ee/akt/131052012002>

- Sharma, R. (2023). Hospitality sustainable practices, a global perspective. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, 15(3), 212-219. <https://doi.org/10.1108/WHATT-02-2023-0022>
- Sigala, M. (2020). Tourism and COVID-19: Impacts and implications for advancing and resetting industry and research. *Journal of Business Research*, 117, 312-321. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.06.015>
- Sibian, A.-R., & Ispas, A. (2021). An approach to applying the ability-motivation-opportunity theory to identify the driving factors of green employee behavior in the hotel industry. *Sustainability*, 13(9), 4659. <https://doi.org/10.3390/su13094659>
- Songur, A. G., Turktarhan, G., & Cobanoglu, C. (2023). Progress on green technology research in hotels: A literature review. *Journal of Hospitality and Tourism Insights*, 6(5), 2052-2072. <https://doi.org/10.1108/JHTI-10-2021-0280>
- Statistikaamet. (n.d.). Jäätmed ja ringmajandus. Retrieved from <https://www.stat.ee/et/avasta-statistikat/valdkonnad/keskkond/jaatmed-ja-ringmajandus>
- Statistikaamet. (n.d.). 7. jätkusuutlik energia. Retrieved from <https://www.stat.ee/et/avasta-statistikat/valdkonnad/saastev-areng/7-jatkusuutlik-energia>
- Štreimikienė, D., Jasinskis, E., Švagždienė, B., & Simanavičius, A. (2014). Sustainable tourism development trends in Lithuania and other Baltic States. *International Journal of Academic Research*, 6(6), 230-239. DOI: 10.7813/2075-4124.2014/6-6/B.36
- Tanveer, M. I., Yusoff, M. Y., & Fawehinmi, O. (2023). Green HRM and hospitality industry: challenges and barriers in adopting environmentally friendly practices. *Journal of Hospitality and Tourism Insights*. <https://doi.org/10.1108/JHTI-08-2022-0389>
- Tzschentke, N. A., Kirk, D., & Lynch, P. A. (2008). Going green: Decisional factors in small hospitality operations. *International Journal of Hospitality Management*, 27(4), 649-659. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2007.07.010>
- United Nations Department of Economic and Social Affairs. (2015). Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development. Retrieved from <https://sdgs.un.org/2030agenda>

- ÜRO. (n.d.). Take Action for the Sustainable Development Goals - United Nations Sustainable Development. Retrieved from <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>
- Vabariigi Valitsus (2023) Strateegia "Eesti 2035", arengukavad ja planeering. <https://valitsus.ee/strateegia-eesti-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia/aluspohimotted-ja-sihid>
- Visit Estonia. (2023). Üleminek kestlikule turismile Eestis: hetkeolukord, eeldused, mõju ja investeeringu- ning toetusvajadused turismisektorile. <https://www.puhkaeestis.ee/et/turismiprofessionaalile/uuringud-ja-statistika/kestliku-turismi-uuring-2022-23>
- Visit Estonia. (n.d.). Keskkonnateadlikkus tõukab tagant huvi taotleda Green Key märgist. <https://www.puhkaeestis.ee/et/turismiprofessionaalile/uudised/keskkonnateadlikkus-toukab-tagant-huvi-taotleda-green-key-margist>
- Visit Tartu. (n.d.). Green Key märgisega ettevõtted Tartumaal. <https://visittartu.com/et/green-key-m%C3%A4rgisega-ettev%C3%B5tted-tartumaal>
- Wang, Y., Hao, F., & Liu, Y. (2021). Pro-Environmental Behavior in an Aging World: Evidence from 31 Countries. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(4), 1748. <https://doi.org/10.3390/ijerph18041748>
- World Commission on Environment and Development (WCED) (1987). *Our Common Future*. Oxford University Press. Retrieved from <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>
- World Travel & Tourism Council. (n.d.). *Hotel Sustainability Basics*. Retrieved from <https://wttc.org/initiatives/hotel-sustainability-basics>
- Yusliza, M.-Y., Norazmi, N. A., Chiappetta Jabbour, C. J., Fernando, Y., Fawehinmi, O., & Seles, B. M. R. P. (2019). Top management commitment, corporate social responsibility and green human resource management: A Malaysian study. *Benchmarking: An International Journal*, 26(6), 2051-2078. <https://doi.org/10.1108/BIJ-09-2018-0283>

Lisa 1. Majutusettevõtete keskkonnamärgiste strateegilise kasutamise eelised ja väljakutsed.

Võrdlusanalüüs	Eelis	Väljakutse	Viited
Kulud ja tasuvus	Kulude kokkuhoid pikas perspektiivis ja potentsiaalne turuväärtuse tõus	Esialgne suur investeering ja ebakindlus lühiajalise tasuvuse osas	Budeanu (2005, lk 89-97), Bianco jt. (2023)
Tarbijate tajumine	Kasvanud nõudlus keskkonnasõbralikkuse järgi ja valmisolek maksta preemiat	Segadus sertifikaatide rohkuse ja erinevuste pärast, rohepesu	Maïmouna ja Murette (2019), Bottega, Brécard ja Delacote (2024)
Turupositsioon ja konkurents	Erinevus konkurentidest, maine ja usaldusväarsuse tõstmine	Tihe konkurents ja keskkonnamärgiste mõju võib olla raskesti eristatav	Tzschentke, Kirk & Lynch (2008), Bernard & Nicolau (2022)
Jätkusuutlikkuse standardid	Suurendab tarbijate teadlikkust ja nõudlust roheliste teenuste järele.	Vajalik vastavus siiski muutuvatele standarditele ja kõrgetele nõuetele	Eesti Statistikaamet (n.d.), Riigi Teataja (2012), Bernardi ja Nicolau (2022)
Investeeringute strateegia	Pikaajalist edu toetavad tegevused (ringmajandus, tehnoloogia)	Suured esialgsed kulud, vajadus ressursse tõhusalt hallata	Duric & Potočnik Topler (2021), EMF (2013)
Keskkonnamärgiste omaksvõtt	Suurendab tarbijate teadlikkust ja nõudlust roheliste teenuste järele	Rohepesu probleem ja vajadus jätkuvaks uuendamiseks ja märgiste hoidmiseks	Green Key International (2021), EU Ecolabel (2021), Ysliza jt. (2019)
Ökoloogiliste eesmärkide integreerimine	Efektiivsus, klientide lojaalsuse ja tulevikuvalmiduse suurenemine	Juhitavuse kompleksus ja kõrgendatud ootused turuosalistelt	Marriott International, Inc. (n.d.), Makanyeza, Svatwa & Jaiyeoba (2021), Nelson jt. (2021)

Lisa 2. Ankeetküsimustik V Spaahotelli töötajatele

Demograafilised andmed

1. Vanus:

- Alla 25
- 25–34
- 35–44
- 45–54
- 55+

2. Haridustase:

- Põhiharidus
- Kutseharidus
- Keskkharidus (sh keskeriharidus)
- Kõrgharidus

3. Amet:

- Tegevjuht
- Valdkonnajuht/Osakonnajuht
- Vahetusevanem
- Teenindaja/Kokk

4. Tööstaaž ettevõttes:

- Alla 1 aasta
- 1–3 aastat
- 3–5 aastat
- Üle 5 aasta

Keskkonnasäästlikkus töökohal

5. Kuidas hindate keskkonnasäästlikkuse taset oma töökohas? Kirjutage vastus siia:

6. Kui pühendunud on teie arvates ettevõtte juhtkond keskkonnaalaste eesmärkide saavutamisele?

- Ei ole üldse pühendunud
- On vähesel määral pühendunud
- On mõõdukalt pühendunud

- Pigem on pühendunud
 - On täielikult pühendunud
7. Kuidas hindate erinevate ametikohtade töötajate kaasatust keskkonnasäästlike praktikate rakendamisel oma töös?
- Väga madal
 - Madal
 - Keskmine
 - Kõrge
 - Väga kõrge

Tõkked ja praktikad

8. Mida peate kõige suuremaks takistuseks keskkonnasäästlike initsiatiivide rakendamisele Teie töökohas? Palun valige kõige sobivaim vastus.

a. Ressursside puudus (finants, aeg, personal jne)

- Väga nõus
- Pigem nõus
- Nii ja naa
- Pigem ei ole nõus
- Üldse ei ole nõus

b. Teadlikkuse puudumine

- Väga nõus
- Pigem nõus
- Nii ja naa
- Pigem ei ole nõus
- Üldse ei ole nõus

c. Juhtkonna toetuse puudumine

- Väga nõus
- Pigem nõus
- Nii ja naa
- Pigem ei ole nõus
- Üldse ei ole nõus

d. Töötajate kaasamise puudulikkus

- Väga nõus
- Pigem nõus
- Nii ja naa
- Pigem ei ole nõus
- Üldse ei ole nõus

9. Palun hinnake, kui tihti rakendate alljärgnevaid keskkonnasäästlike praktikaid oma igapäevastes tööprotsessides, kasutades skaalat.

Elektrisäästulampide ja -seadmete kasutamine

- Alati
- Sageli
- Harva
- Mitte kunagi

Ressursside (näiteks paber, vesi, energia) säästlik kasutamine

- Alati
- Sageli
- Harva
- Mitte kunagi

Jäätmete sorteerimine ja taaskasutus

- Alati
- Sageli
- Harva
- Mitte kunagi

Keskkonnasõbralike toodete ja kemikaalide eelistamine

- Alati
- Sageli
- Harva
- Mitte kunagi

10. Palun hinnake, kui oluliseks peate alljärgnevate keskkonnasäästlike praktikate rakendamist Teie ettevõttes, kasutades skaalat.

Elektrisäästulampide ja -seadmete kasutamine

- Mitteoluliseks
- Pigem mitteoluliseks
- Neutraalseks
- Pigem oluliseks
- Väga oluliseks

Ressursside (näiteks paber, vesi, energia) säästlik kasutamine

- Mitteoluliseks
- Pigem mitteoluliseks
- Neutraalseks
- Pigem oluliseks
- Väga oluliseks

Jäätmete sorteerimine ja taaskasutus

- Mitteoluliseks
- Pigem mitteoluliseks
- Neutraalseks
- Pigem oluliseks
- Väga oluliseks

Keskkonnasõbralike toodete ja kemikaalide eelistamine

- Mitteoluliseks
- Pigem mitteoluliseks
- Neutraalseks
- Pigem oluliseks
- Väga oluliseks

Individuaalne panus ja motivatsioon

11. Kui oluliseks peate individuaalset panust ettevõtte keskkonnasäästlikkuse saavutamisel?

- Väga oluliseks
- Oluliseks

- Mitte väga oluliseks
- Üldse mitte oluliseks

12. Kuidas nõustute järgnevate väidetega seoses keskkonnasõbralikkuse ja töömotivatsiooniga:

Keskkonnasõbralikud koolitused suurendavad minu töömotivatsiooni.

- Nõus
- Pigem nõus
- Nii ja naa
- Pigem ei ole nõus
- Ei ole üldse nõus

Keskkonnasõbralike praktikate tunnustamine ettevõtte poolt mõjutab minu tööalast pühendumust.

- Nõus
- Pigem nõus
- Nii ja naa
- Pigem ei ole nõus
- Ei ole üldse nõus

Võimalus osaleda ettevõtte keskkonnasäästlikes projektides tõstab minu tööalast rahulolu.

- Nõus
- Pigem nõus
- Nii ja naa
- Pigem ei ole nõus
- Ei ole üldse nõus

13. Kui hästi Te tunnete ja mõistate ettevõtte keskkonnastrateegiaid?

- Väga teadlik
- Teadlik
- Mitte eriti teadlik
- Üldse mitte teadlik

14. Palun hinnake, kui kindlalt tunnete oma rolli ja vastutust nende strateegiate rakendamisel töökohal:

- Väga kindel
- Üsna kindel
- Mõnevõrra ebakindel
- Väga ebakindel

Keskkonnasõbraliku majutusettevõtte tulevikusuund

15. Milliseid keskkonnasäästlikke praktikaid Teie ettevõtte praegu rakendab? Märkige kõik, mis kehtivad:

- Energiasäästu meetmed
- Veekasutuse optimeerimine
- Jäätmete sorteerimine ja ringlusse võtt
- Roheliste toodete/teenuste kasutamine
- Koolitused ja töötajate teadlikkuse tõstmine

16. Kui oluliseks peate keskkonnamärgiste saamist tulevikus Teie majutusettevõtte jaoks? Millist huvi võiks ettevõtte omada keskkonnamärgiste omandamisel ning kuidas hindate nende potentsiaalset mõju Teie tööle majutusettevõttes?

- Väga oluliseks. Meie ettevõttel on suur huvi keskkonnamärgiste omandamisel ning arvame, et nende mõju meie tööle oleks positiivne.
- Oluliseks, kuid teiste eesmärkide seas. Oleme teatud määral huvitatud keskkonnamärgiste omandamisest ja usume, et mõju oleks meie tööle kasulik.
- Mitte kuigi oluliseks. Meie ettevõtte huvi keskkonnamärgiste vastu on väike ja arvame, et nende mõju meie tööle oleks minimaalne või neutraalne.
- Ei ole oluliseks. Keskkonnamärgised ei ole meie ettevõtte jaoks prioriteet ning usume, et nende mõju oleks meie tööle ebaoluline.

Lisa 3. Lihtlitsents lõputöö elektroonseks avaldamiseks

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Dilbär Gusseinova,

1. Annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose Majutusettevõtte keskkonnasäästlik arendamine V Spaahotelli ja konverentsikeskuse näitel, mille juhendaja on Tiina Viin, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Dilbär Gusseinova

16.05.2024

SUMMARY

SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF ACCOMMODATION ENTERPRISES: THE CASE OF V SPA HOTEL AND CONFERENCE CENTER

Dilbär Gusseinova

This thesis explores the integration of sustainability principles into the daily operations of V Spa Hotel and Conference Center. It discusses the theoretical framework of sustainability and the green economy, evaluates the current environmental strategies at the hotel, and provides recommendations for future sustainable practices. This study is supported by the European Green Deal, which emphasizes achieving climate neutrality by 2050 (European Commission, 2023), and the sustainability criteria outlined by the World Travel & Tourism Council (WTTC, n.d.). Sustainability in the hospitality sector is increasingly driven by a combination of economic, social, and environmental goals. Theoretical approaches, such as those proposed by Perramon, Oliveras-Villanueva, and Llach (2022), advocate for innovative strategies like energy saving and waste reduction. These strategies not only contribute to environmental protection but also enhance customer satisfaction and economic performance. The V Spa Hotel and Conference Center currently implements several sustainable practices, which are assessed against the WTTC's 12 criteria for environmental sustainability. This analysis utilizes a combination of literature review, case studies, and empirical data to evaluate the hotel's adherence to these criteria. The findings suggest that while the hotel has made significant strides in areas such as energy conservation and waste management, there are opportunities for further improvements in water conservation and sustainable sourcing.

To further enhance its sustainability initiatives, V Spa Hotel and Conference Center can adopt several evidence-based strategies. First, the hotel should focus on improving energy efficiency by implementing advanced technologies and practices that reduce power consumption. Regular training sessions for staff will help increase awareness and

encourage the adoption of these energy-saving practices. Second, the hotel can enhance its waste management program by incorporating comprehensive recycling protocols and minimizing the use of single-use products in its operations. This approach not only addresses waste reduction but also promotes recycling and reusability. Lastly, developing partnerships with local suppliers who adhere to sustainable practices can help reduce the environmental impact associated with transportation and support the local economy. These strategies collectively work towards advancing the hotel's sustainability, reducing its environmental footprint, and enhancing its community involvement and economic sustainability.

Building on the current practices and the gaps identified at V Spa Hotel and Conference Center, several recommendations can be made to enhance sustainability. First, it is crucial to establish routine sustainability audits. These audits will serve to monitor the effectiveness of the strategies already implemented and help identify areas that need further improvement. Additionally, increasing employee engagement is essential; conducting regular sustainability training workshops will help boost commitment to environmental goals among staff members. Finally, the pursuit of relevant environmental certifications, such as the Green Key eco-label, is recommended to enhance the hotel's marketability and demonstrate its commitment to sustainability (Green Key International, 2021). These steps will ensure that the hotel not only maintains its current sustainable practices but also continues to advance in its environmental initiatives.

The integration of sustainable practices into the operations of V Spa Hotel and Conference Center is not only a response to global environmental challenges but also a strategic business initiative that can drive long-term success. By aligning its operations with robust sustainability principles, V Spa Hotel can ensure its competitiveness in the hospitality industry, contribute to the global sustainability agenda, and foster a positive environmental legacy. This chapter provides a comprehensive overview of the integration of sustainability in hotel operations, highlighting the importance of a strategic approach to environmental management in the hospitality sector. It draws on both theoretical frameworks and practical examples to offer a holistic view of how hotels like V Spa can navigate the challenges and opportunities presented by sustainability.